

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про адвокатуру та адвокатську діяльність

Цей Закон визначає правові засади організації і діяльності адвокатури та здійснення адвокатської діяльності в Україні.

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення основних термінів

1. У цьому Законі нижченаведені терміни вживаються у такому значенні:

1) адвокат – фізична особа, яка набула право на здійснення адвокатської діяльності у порядку, передбаченому цим Законом;

2) адвокатська діяльність – незалежна професійна діяльність адвоката щодо надання клієнту правничої допомоги та інші види діяльності, передбачені цим Законом;

3) адвокатське самоврядування – гарантоване державою право адвокатів самостійно вирішувати питання організації та діяльності адвокатури в порядку, встановленому цим Законом;

4) бюджет Національної асоціації адвокатів України або бюджет адвокатського самоврядування України – план формування та використання фінансових ресурсів, необхідних для забезпечення функціонування національних органів адвокатського самоврядування;

5) бюджет регіональної палати адвокатів – план формування та використання фінансових ресурсів, необхідних для забезпечення функціонування регіональних органів адвокатського самоврядування;

6) договір про надання правничої допомоги – договір, за яким одна сторона (адвокат, адвокатське бюро, адвокатське об'єднання) зобов'язується надавати правничу допомогу іншій стороні договору (клієнту) на умовах і в порядку, що визначені договором, а клієнт зобов'язується оплатити надання правничої допомоги та фактичні витрати, необхідні для виконання договору;

7) Єдиний реєстр адвокатів України – єдина електронна інформаційна база даних, що ведеться з метою обробки, збереження та надання відомостей

про чисельність і персональний склад адвокатів України, іноземних адвокатів, які відповідно до цього Закону набули право на здійснення адвокатської діяльності в Україні, про обрані адвокатами організаційні форми адвокатської діяльності;

8) захист – діяльність адвоката з метою відновлення, забезпечення реалізації, дотримання або запобігання порушенню прав, свобод і законних інтересів підозрюваного, обвинуваченого (підсудного), засудженого, виправданого; особи, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру або вирішується питання про їх застосування у кримінальному провадженні; особи, стосовно якої розглядається питання про видачу іноземній державі (екстрадицію), а також особи, яка притягається до адміністративної відповідальності під час розгляду справи про адміністративне правопорушення;

9) іноземний адвокат – фізична особа, яка набула право на здійснення адвокатської діяльності в іноземній державі у порядку, передбаченому законом іноземної держави;

10) клієнт – фізична або юридична особа, їх об'єднання, яке не має статусу юридичної особи, держава, міжнародна організація, орган державної влади, орган місцевого самоврядування, в інтересах яких здійснюється адвокатська діяльність;

11) правнича допомога – захист; представництво в суді; представництво перед іншими особами; надання юридичної інформації, консультацій, роз'яснень з юридичних питань; складення заяв, скарг, процесуальних та інших документів юридичного характеру; інша діяльність у сфері права з метою захисту, відновлення, забезпечення реалізації, дотримання або запобігання порушенню прав, свобод і законних інтересів клієнта;

12) представництво – діяльність адвоката від імені клієнта з метою захисту, відновлення, забезпечення реалізації, дотримання або запобігання порушенню прав, свобод та законних інтересів клієнта в судах, Конституційному Суді України, в третейських судах, міжнародному арбітражі, інших міжнародних судових органах, у виконавчому провадженні, в державних або міжнародних органах та установах, органах місцевого самоврядування, перед фізичними, юридичними особами та (або) їх об'єднаннями;

13) рейтингове голосування – спосіб голосування одночасно по всіх кандидатах, при якому особа, яка голосує, має віддати свій голос за кількість кандидатів не більшу, ніж кількість вакансій, на які обираються кандидати, та за результатами якого обраним вважається один або декілька (відповідно до кількості вакансій) кандидатів, який (які) одержав (одержали) більшість голосів порівняно з іншими кандидатами;

14) фідучіарна діяльність – діяльність адвоката, адвокатського бюро або адвокатського об'єднання, яка полягає в управлінні майном (грошовими коштами, цінними паперами, валютними цінностями тощо) клієнта від його імені у зв'язку з наданням клієнту правничої допомоги.

Стаття 2. Адвокатура України

1. Адвокатура України – недержавний самоврядний інститут, що забезпечує здійснення захисту, представництва та надання інших видів правничої допомоги на професійній основі, а також самостійно вирішує питання своєї організації і діяльності.

2. Адвокатуру України складають всі адвокати України, які набули статус адвоката у порядку, визначеному цим Законом.

3. З метою забезпечення належного здійснення адвокатської діяльності, дотримання гарантій адвокатської діяльності, захисту професійних прав адвокатів, забезпечення дотримання адвокатами Правил адвокатської етики і належних стандартів якості правничої допомоги, вирішення питань набуття права на здійснення адвокатської діяльності та дисциплінарної відповідальності адвокатів в Україні діє адвокатське самоврядування.

Стаття 3. Завдання та правова основа діяльності адвокатури України

1. Завданням адвокатури України є сприяння практичній реалізації принципу верховенства права в Україні та забезпечення права кожного на отримання професійної правничої допомоги.

2. Правовою основою діяльності адвокатури України є Конституція України, міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, цей Закон, інші законодавчі акти України, Правила адвокатської етики та інші акти органів адвокатського самоврядування.

Стаття 4. Засади адвокатської діяльності

1. Адвокатська діяльність здійснюється на засадах:

- 1) верховенства права;
- 2) доброчесності та професійної гідності;
- 3) незалежності;
- 4) лояльності до інтересів клієнта;
- 5) уникнення конфлікту інтересів;
- 6) поваги до колег за професією;
- 7) поваги до суду та правил судочинства;
- 8) збереження професійної таємниці;

9) дотримання належних стандартів якості правничої допомоги.

2. Адвокат має право здійснювати адвокатську діяльність на всій території України. Адвокат має право здійснювати адвокатську діяльність за межами території України, якщо інше не передбачено міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, або законодавством іноземної держави, юрисдикція якої розповсюджується на відповідну територію.

3. Адвокат може здійснювати адвокатську діяльність індивідуально, в організаційно-правових формах адвокатського бюро або адвокатського об'єднання (організаційні форми адвокатської діяльності).

4. Іноземний адвокат здійснює адвокатську діяльність на території України відповідно до цього Закону, якщо інше не передбачено міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України.

Стаття 5. Адвокатура і держава

1. Адвокатура є саморегульованою, самоврядною, незалежною від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб.

2. Держава гарантує незалежність та забезпечує дотримання гарантій адвокатської діяльності, унеможливаючи будь-яке втручання у її здійснення.

3. Держава сприяє функціонуванню адвокатури, у тому числі органів адвокатського самоврядування, не втручаючись в її діяльність.

Розділ II НАБУТТЯ ПРАВА НА ЗДІЙСНЕННЯ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ФОРМИ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття 6. Статус адвоката

1. Статус адвоката може набути фізична особа, яка:

1) має вищу юридичну освіту;

2) володіє державною мовою;

3) має стаж роботи в галузі права не менше двох років після здобуття вищої юридичної освіти;

4) склала кваліфікаційний іспит з позитивним результатом.

2. Не може бути адвокатом особа, яка:

1) має непогашену чи незняту в установленому законом порядку судимість за вчинення умисного злочину;

2) визнана судом недієздатною чи обмежено дієздатною;

3) позбавлена права на здійснення адвокатської діяльності, – протягом трьох років з дня ухвалення рішення про припинення права на здійснення адвокатської діяльності;

4) звільнена з посади судді, прокурора, слідчого, нотаріуса, з державної служби або служби в органах місцевого самоврядування з підстав порушення присяги, порушення вимог щодо несумісності, вчинення корупційного правопорушення або істотного дисциплінарного проступку, набрання законної сили обвинувальним вироком за вчинення умисного злочину, невідповідності займаній посаді – протягом трьох років з дня такого звільнення.

3. Для цілей цієї статті:

1) вища юридична освіта – вища юридична освіта ступеня магістра (або прирівняна до неї вища освіта за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста), здобута в Україні, а також вища юридична освіта відповідного ступеня, здобута в іноземних державах та визнана в Україні в установленому законом порядку;

2) стаж роботи в галузі права – стаж роботи особи як стажера адвоката та (або) на посаді судді, прокурора.

4. Особа, яка відповідає вимогам, встановленим частиною першою цієї статті, набуває статус адвоката та право на здійснення адвокатської діяльності з моменту складення нею присяги адвоката України та включення відомостей про неї до Єдиного реєстру адвокатів України.

Стаття 7. Вимоги щодо несумісності

1. Несумісною з адвокатською діяльністю є:

1) зайняття посади, зазначеної у пункті 1 частини першої статті 3 Закону України "Про запобігання корупції";

2) військова або альтернативна (невійськова) служба;

3) нотаріальна діяльність;

4) діяльність приватних виконавців;

5) судово-експертна діяльність;

6) діяльність на посадах Голови або членів Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів.

2. Вимоги щодо несумісності з адвокатською діяльністю, передбачені пунктом 1 частини першої цієї статті, не поширюються на депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим та депутатів місцевих рад.

3. У разі виникнення обставин несумісності, встановлених частиною першою цієї статті, адвокат у десятиденний строк з дня виникнення таких обставин подає до ради адвокатів регіону за адресою свого основного робочого місця заяву про зупинення адвокатської діяльності.

Стаття 8. Допуск до складення кваліфікаційного іспиту

1. Особа, яка виявила намір стати адвокатом та відповідає вимогам пунктів 1 – 3 частини першої та частини другої статті 6 цього Закону, має право звернутися до кваліфікаційної комісії адвокатів регіону за місцем фактичного проживання або зареєстрованим місцем проживання із заявою про допуск до складення кваліфікаційного іспиту. Порядок допуску до складення кваліфікаційного іспиту затверджується Вищою кваліфікаційною комісією адвокатури.

2. Разом із заявою про допуск до складення кваліфікаційного іспиту особа, яка виявила намір стати адвокатом, подає:

1) копію диплома про вищу юридичну освіту (з додатками), здобуту в Україні, та/або копії документів про вищу юридичну освіту, здобуту за кордоном, разом із копіями документів, що підтверджують їх визнання в Україні;

2) копію документа (документів), що підтверджує (підтверджують) наявність стажу роботи як стажера адвоката та/або на посаді судді, прокурора не менше ніж два роки;

3) копію паспорта громадянина України або паспортного документа іноземця або особи без громадянства;

4) довідку медичної установи про стан здоров'я (в частині перебування особи на обліку в психоневрологічних або наркологічних закладах охорони здоров'я);

5) документ встановленої форми про відсутність судимості, виданий не раніше ніж за місяць до дня подання заяви;

б) рекомендацію адвоката, стажером якого була особа, яка виявила намір стати адвокатом;

7) письмову згоду на перевірку повноти та достовірності повідомлених нею відомостей.

3. Кваліфікаційна комісія адвокатів регіону перевіряє відповідність особи вимогам, встановленим пунктами 1 – 3 частини першої та частиною другою статті 6 цього Закону. З метою перевірки повноти та достовірності

відомостей, повідомлених особою, яка виявила намір стати адвокатом, і за наявності письмової згоди такої особи кваліфікаційна комісія адвокатів регіону або визначений нею член комісії можуть звертатися із письмовими запитами до органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб, юридичних осіб, громадських об'єднань, що зобов'язані не пізніше десяти робочих днів з дня отримання письмового запиту надати необхідну інформацію у письмовій формі.

4. Відмова в наданні інформації на такий запит, несвоєчасне або неповне надання інформації, надання інформації, що не відповідає дійсності, тягнуть за собою відповідальність, установлену законом.

5. У разі ненадання особою, яка виявила намір стати адвокатом, письмової згоди на перевірку повноти та достовірності повідомлених нею відомостей така особа до кваліфікаційного іспиту не допускається.

6. Строк розгляду кваліфікаційною комісією адвокатів регіону заяви про допуск до складення кваліфікаційного іспиту не повинен перевищувати тридцяти днів з дня її надходження.

7. За результатами розгляду заяви та доданих до неї документів кваліфікаційна комісія адвокатів регіону ухвалює рішення про:

- 1) допуск особи до кваліфікаційного іспиту;
- 2) відмову в допуску особи до кваліфікаційного іспиту.

8. Особі, яка звернулася із заявою про допуск до складення кваліфікаційного іспиту, повідомляється про ухвалене рішення письмово протягом трьох робочих днів з дня його ухвалення. У разі ухвалення рішення про відмову в допуску особи до кваліфікаційного іспиту в рішенні кваліфікаційної комісії адвокатів регіону в обов'язковому порядку зазначаються причини такої відмови.

9. Рішення про відмову в допуску особи до кваліфікаційного іспиту може бути оскаржено до апеляційної палати Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури протягом тридцяти днів з дня його отримання.

Рішення про відмову в допуску особи до кваліфікаційного іспиту може бути оскаржено до суду після його перегляду апеляційною палатою Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури.

Стаття 9. Кваліфікаційний іспит

1. Кваліфікаційний іспит полягає у перевірці рівня професійної підготовки особи, яка виявила намір стати адвокатом, а саме володіння нею необхідними теоретичними знаннями у сфері права та знанням Правил адвокатської етики, а також практичними вміннями та навичками, необхідними для здійснення адвокатської діяльності.

2. Кваліфікаційний іспит проводиться шляхом складення особою, яка виявила намір стати адвокатом, письмового анонімного тестування.

3. Кваліфікаційний іспит проводиться Вищою кваліфікаційною комісією адвокатури відповідно до цього Закону та затвердженого нею положення про кваліфікаційний іспит.

4. Кваліфікаційні іспити проводяться не рідше одного разу на три місяці.

5. Кваліфікаційні іспити проводяться у спеціально обладнаних для цього приміщеннях, визначених відповідними кваліфікаційними комісіями адвокатів регіону.

6. Організацію проведення кваліфікаційного іспиту здійснює кваліфікаційна комісія адвокатів регіону. Перебіг кваліфікаційного іспиту фіксується за допомогою технічних засобів відео- та звукозапису.

7. Хід проведення кваліфікаційного іспиту фіксується у протоколі, який підписується членами кваліфікаційної комісії адвокатів регіону, які брали участь у проведенні іспиту.

8. За результатами проведення кваліфікаційного іспиту Вища кваліфікаційна комісія адвокатури (її атестаційна палата) ухвалює рішення про позитивний або негативний результат складення кваліфікаційного іспиту особою, яка виявила намір стати адвокатом.

Про ухвалені рішення Вища кваліфікаційна комісія адвокатури протягом трьох днів з моменту його ухвалення інформує відповідну раду адвокатів регіону.

9. Порядок визначення результатів кваліфікаційного іспиту (методика оцінювання) визначається положенням про кваліфікаційний іспит.

10. Стосовно особи, яка склала кваліфікаційний іспит з позитивним результатом, рада адвокатів регіону ухвалює рішення про видачу свідоцтва адвоката України.

11. Особа, яка склала кваліфікаційний іспит з негативним результатом, може бути допущена до складення такого іспиту повторно не раніше ніж через шість місяців. Особа, яка повторно склала кваліфікаційний іспит з негативним результатом, може бути допущена до наступного кваліфікаційного іспиту не раніше ніж через один рік.

12. Особа, яка склала кваліфікаційний іспит з негативним результатом, може протягом тридцяти днів з дня отримання рішення Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури оскаржити його до апеляційної палати Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури з підстав суттєвого порушення процедури, яке може вплинути на об'єктивний результат кваліфікаційного іспиту.

Рішення Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури про негативний результат складення кваліфікаційного іспиту може бути оскаржено до суду

після його перегляду апеляційною палатою Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури.

13. За результатами розгляду скарги апеляційна палата Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури або суд можуть залишити оскаржуване рішення без змін або ухвалити рішення про повторне проведення кваліфікаційного іспиту у найближчий час проведення таких іспитів.

Стаття 10. Присяга адвоката України

1. Особа, стосовно якої радою адвокатів регіону ухвалено рішення про видачу свідоцтва адвоката України, не пізніше тридцяти днів з дня ухвалення цього рішення складає перед радою адвокатів регіону присягу адвоката України такого змісту:

"Я, (ім'я та прізвище), урочисто присягаю:

Чесно і сумлінно забезпечувати право на захист й надавати правничу допомогу відповідно до Конституції України і законів України, бути відданим принципу верховенства права, сприяти здійсненню незалежного і безстороннього правосуддя, підтримувати повагу до суду, дотримуватися правил і засад адвокатської діяльності та адвокатської етики".

2. Текст присяги адвоката України підписується адвокатом і зберігається радою адвокатів регіону. Адвокату надається копія підписаного ним тексту присяги.

Стаття 11. Свідоцтво і посвідчення адвоката України

1. Особі, яка склала присягу адвоката України, радою адвокатів регіону у день складення присяги безоплатно видаються свідоцтво адвоката України та посвідчення адвоката України.

2. Свідоцтво адвоката України є документом, що підтверджує статус адвоката.

3. Посвідчення адвоката України є документом, що посвідчує особу адвоката.

4. Свідоцтво і посвідчення адвоката України не обмежуються віком особи та є безстроковими.

5. Зразки свідоцтва і посвідчення адвоката України затверджуються Радою адвокатів України.

Стаття 12. Здійснення адвокатської діяльності адвокатом індивідуально

1. Адвокат може здійснювати адвокатську діяльність індивідуально.

2. Адвокат, який здійснює адвокатську діяльність індивідуально, може відкривати рахунки у банках, мати печатку, штампи, бланки (у тому числі

ордера) із зазначенням свого прізвища, імені та по батькові, номера і дати видачі свідоцтва адвоката України.

3. Адвокат, який здійснює адвокатську діяльність індивідуально, може за згодою клієнта залучати до виконання договору про надання правничої допомоги інших адвокатів, адвокатські бюро або адвокатські об'єднання на договірних засадах, зберігаючи відповідальність перед клієнтом за належне надання правничої допомоги.

Стаття 13. Адвокатське бюро

1. Адвокатське бюро є юридичною особою, створеною одним адвокатом, і діє на підставі статуту. Найменування адвокатського бюро повинно включати прізвище адвоката, який його створив.

2. Державна реєстрація адвокатського бюро здійснюється у порядку, встановленому Законом України "Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань", з урахуванням особливостей, передбачених цим Законом.

3. Адвокатське бюро має самостійний баланс, може відкривати рахунки у банках, мати печатку, штампи і бланки зі своїм найменуванням.

4. Про створення, реорганізацію або ліквідацію адвокатського бюро адвокат, який створив адвокатське бюро, протягом п'яти робочих днів з дня внесення відповідних відомостей до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань письмово повідомляє відповідну раду адвокатів регіону.

5. Стороною договору про надання правничої допомоги є адвокатське бюро.

6. Адвокат, який здійснює адвокатську діяльність у формі адвокатського бюро, може бути засновником бюро або перебувати з ним у трудових відносинах.

7. Адвокатське бюро може за згодою клієнта залучати до виконання укладених бюро договорів про надання правничої допомоги інших адвокатів, адвокатські бюро або адвокатські об'єднання на договірних засадах, зберігаючи відповідальність перед клієнтом за належне надання правничої допомоги.

8. Адвокат, що створив адвокатське бюро, та адвокати, які перебувають у трудових відносинах з адвокатським бюро, мають право діяти в інтересах клієнта на підставі договору про надання правничої допомоги, укладеного клієнтом із адвокатським бюро.

Стаття 14. Адвокатське об'єднання

1. Адвокатське об'єднання є юридичною особою, створеною шляхом об'єднання двох або більше адвокатів (учасників), і діє на підставі статуту.

2. Адвокати, які здійснюють адвокатську діяльність у формі адвокатського об'єднання, можуть бути учасниками адвокатського об'єднання або перебувати з ним у трудових відносинах.

3. Відносини між учасниками адвокатського об'єднання регулюються цим Законом та статутом. Учасники адвокатського об'єднання можуть укласти між собою договір, що регулює відносини між ними, не врегульовані статутом.

4. Державна реєстрація адвокатського об'єднання здійснюється в порядку, встановленому Законом України "Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань", з урахуванням особливостей, передбачених цим Законом.

5. Адвокатське об'єднання має самостійний баланс, може відкривати рахунки у банках, мати печатку, штампи і бланки зі своїм найменуванням.

6. Про створення, реорганізацію або ліквідацію адвокатського об'єднання, зміну складу його учасників адвокатське об'єднання протягом п'яти робочих днів з дня внесення відповідних відомостей до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань письмово повідомляє відповідну раду адвокатів регіону.

7. Стороною договору про надання правничої допомоги є адвокатське об'єднання. Від імені адвокатського об'єднання договір про надання правничої допомоги підписується учасником адвокатського об'єднання, уповноваженим на це довіреністю або статутом адвокатського об'єднання. Учасники адвокатського об'єднання та адвокати, які перебувають у трудових відносинах з адвокатським об'єднанням, мають право діяти в інтересах клієнта на підставі договору про надання правничої допомоги, укладеного клієнтом із адвокатським об'єднанням.

8. Адвокатське об'єднання несе відповідальність за якість правничої допомоги та будь-яких інших послуг, які надаються клієнтам в рамках здійснення адвокатської діяльності учасниками адвокатського об'єднання або адвокатами, які перебувають з цим об'єднанням у трудових відносинах, дотримання ними Правил адвокатської етики та вимог цього Закону.

9. Адвокатське об'єднання може за згодою клієнта залучати до виконання укладених об'єднанням договорів про надання правничої допомоги інших адвокатів, адвокатські бюро або адвокатські об'єднання на договірних засадах, зберігаючи відповідальність перед клієнтом за належне надання правничої допомоги.

10. Адвокатське об'єднання зобов'язане забезпечувати дотримання професійних прав та гарантій адвокатів, які є учасниками об'єднання або перебувають з ним у трудових відносинах.

11. Права, обов'язки, гарантії діяльності та інші норми цього Закону щодо адвокатів, які здійснюють адвокатську діяльність у формі адвокатського об'єднання, поширюються також на адвоката, який є учасником підприємницького товариства, зареєстрованого у порядку, встановленому Законом України "Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань", або перебуває із таким товариством у трудових відносинах, за умови, якщо надання юридичних послуг є основним видом статутної діяльності такого товариства (юридичної фірми), та письмового повідомлення до відповідної ради адвокатів регіону про здійснення цим адвокатом адвокатської діяльності у складі цієї юридичної фірми.

Стаття 15. Помічник адвоката

1. Адвокат може мати помічників з числа осіб, які мають вищу юридичну освіту не нижче ступеня бакалавра. Помічник адвоката працює на підставі трудового договору (контракту), укладеного з адвокатом, що здійснює діяльність індивідуально, адвокатським бюро, адвокатським об'єднанням, з додержанням вимог цього Закону і законодавства про працю.

2. Адвокат самостійно визначає кількість своїх помічників.

3. Помічник адвоката виконує доручення адвоката у справах, що перебувають у провадженні адвоката. Представляти клієнта у судових засіданнях та брати участь у слідчих (розшукових) діях помічник адвоката має право лише разом з адвокатом.

4. Помічник адвоката зобов'язаний зберігати адвокатську таємницю та дотримуватися Правил адвокатської етики. Відповідальність за порушення помічником адвоката адвокатської таємниці та Правил адвокатської етики несе адвокат.

5. Загальні правила діяльності помічника адвоката можуть встановлюватись положенням про помічника адвоката, яке затверджується з'їздом адвокатів України.

6. Рада адвокатів регіону за зверненням адвоката, адвокатського бюро або адвокатського об'єднання, які уклали трудовий договір з помічником адвоката, видає посвідчення помічника адвоката встановленого зразка та вносить відомості про помічника адвоката до Єдиного реєстру адвокатів України.

7. Помічнику адвоката забороняється суміщати роботу в адвоката з діяльністю, несумісною з адвокатською діяльністю. Помічником адвоката не можуть бути особи, зазначені у частині другій статті 6 цього Закону.

Стаття 16. Стажер адвоката

1. Стажером адвоката є помічник адвоката, який має вищу юридичну освіту не нижче ступеня магістра.

2. Стажер адвоката здійснює діяльність під керівництвом адвоката з метою отримання професійних знань, умінь і навичок, необхідних для отримання статусу адвоката та самостійного здійснення адвокатської діяльності.

3. Керівником стажера може бути адвокат, який має стаж адвокатської діяльності не менше п'яти років.

4. Кількість стажерів, яких може мати один адвокат, визначає Вища кваліфікаційна комісія адвокатури.

5. Загальні правила стажування встановлюються положенням про стажера адвоката, яке затверджується Вищою кваліфікаційною комісією адвокатури.

Стаття 17. Єдиний реєстр адвокатів України

1. Єдиний реєстр адвокатів України ведеться з метою збирання, зберігання, обліку та надання достовірної інформації про чисельність і персональний склад адвокатів України, іноземних адвокатів, які відповідно до цього Закону набули право на здійснення адвокатської діяльності в Україні, про обрані адвокатами організаційні форми адвокатської діяльності.

2. Рада адвокатів України забезпечує створення, впровадження та супроводження (технічну підтримку) програмного забезпечення Єдиного реєстру адвокатів України, відповідає за його технічний стан, збереження та захист даних цього реєстру.

3. Внесення відомостей та змін відомостей до Єдиного реєстру адвокатів України здійснюється виключно радами адвокатів регіонів на підставі заяви адвоката, форма якої затверджується Радою адвокатів України, з урахуванням положень частини четвертої цієї статті.

4. Відомості про зупинення та припинення права на здійснення адвокатської діяльності вносяться на підставі рішення відповідної дисциплінарної комісії адвокатів регіону або відповідного рішення суду.

5. Формування і функціонування Єдиного реєстру адвокатів України здійснюються за рахунок щорічних внесків адвокатів на фінансування діяльності органів адвокатського самоврядування.

6. До Єдиного реєстру адвокатів України вносяться такі відомості:

1) прізвище, ім'я та по батькові адвоката;

2) номер і дата видачі свідоцтва адвоката України, номер і дата ухвалення рішення про видачу свідоцтва адвоката України (номер і дата ухвалення рішення про включення іноземного адвоката до Єдиного реєстру адвокатів України);

3) найменування і місцезнаходження організаційних форм адвокатської діяльності, номери засобів зв'язку, адреси електронної пошти;

4) адреса основного робочого місця адвоката та додаткових робочих місць адвоката, номери засобів зв'язку, адреси електронної пошти;

5) інформація про зупинення або припинення права на здійснення адвокатської діяльності;

б) інші відомості, передбачені цим Законом.

7. Адресою робочого місця адвоката є місцезнаходження обраної адвокатом організаційної форми адвокатської діяльності або адреса фактичного місця здійснення адвокатської діяльності, якщо вона є відмінною від місцезнаходження обраної адвокатом організаційної форми адвокатської діяльності. У разі наявності декількох адрес робочих місць адвоката до Єдиного реєстру адвокатів України вносяться всі адреси робочих місць адвоката із зазначенням основного відповідно до заяви адвоката.

8. Адвокат протягом п'яти робочих днів з дня зміни відомостей про себе, що внесені або підлягають внесенню до Єдиного реєстру адвокатів України, письмово повідомляє про такі зміни раду адвокатів регіону за адресою свого основного робочого місця, крім випадків, якщо ці зміни вносяться на підставі рішення дисциплінарної комісії адвокатів регіону або відповідного рішення суду.

Про зміну основного робочого місця адвокат має повідомити раду адвокатів регіону не пізніше ніж за десять робочих днів.

9. Інформація, внесена до Єдиного реєстру адвокатів України, є відкритою на офіційному веб-сайті Національної асоціації адвокатів України. Рада адвокатів України і відповідні ради адвокатів регіонів надають витяги з Єдиного реєстру адвокатів України за зверненням адвоката або іншої особи.

10. Відомості, що підлягають внесенню до Єдиного реєстру адвокатів України, включаються до нього не пізніше дня, наступного за днем отримання радою адвокатів регіону відповідної інформації, крім випадків, установлених цим Законом.

11. Забороняється будь-яке втручання в дію Єдиного реєстру адвокатів України або обмеження загального доступу до нього та відкритості інформації, що міститься в ньому. Внесення змін до Єдиного реєстру адвокатів України здійснюється у випадках та на підставах, передбачених цим Законом.

12. Невнесення відомостей до Єдиного реєстру адвокатів України, неправомірне втручання в його дію або обмеження загального доступу до нього та відкритості інформації, що міститься в ньому, є вчиненням перешкод до здійснення адвокатської діяльності.

13. Порядок ведення Єдиного реєстру адвокатів України затверджується з'їздом адвокатів України.

14. З метою ведення Єдиного реєстру адвокатів України дозволяється обробка персональних даних фізичних осіб відповідно до законодавства з питань захисту персональних даних.

Стаття 18. Символіка адвокатури України

1. Рада адвокатів України затверджує символіку адвокатури України.

2. Адвокат при розгляді справ у судах може здійснювати свою професійну діяльність у мантиї та з нагрудним знаком. Зразок мантиї та нагрудного знака затверджуються Радою адвокатів України.

3. Кожен адвокат України може у своїй діяльності використовувати символіку адвокатури України.

Розділ III АДВОКАТСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ЇЇ ГАРАНТІЇ. ПРАВА І ОБОВ'ЯЗКИ АДВОКАТА

Стаття 19. Види адвокатської діяльності

1. Видами адвокатської діяльності є:

1) надання юридичної інформації, консультацій і роз'яснень з юридичних питань, юридичний супровід діяльності юридичних і фізичних осіб, органів державної влади, органів місцевого самоврядування, держави, міжнародних організацій;

2) складення заяв, скарг, процесуальних та інших документів юридичного характеру;

3) захист прав, свобод і законних інтересів підозрюваного, обвинуваченого (підсудного), засудженого, виправданого; особи, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру або вирішується питання про їх застосування у кримінальному провадженні; особи, стосовно якої розглядається питання про видачу іноземній державі (екстрадицію), а також особи, яка притягається до адміністративної відповідальності під час розгляду справи про адміністративне правопорушення;

4) надання правничої допомоги учасникам кримінального провадження;

5) представництво інтересів потерпілого під час розгляду справи про адміністративне правопорушення, прав і обов'язків потерпілого, цивільного позивача, цивільного відповідача у кримінальному провадженні;

6) представництво інтересів фізичних і юридичних осіб у судах, у Конституційному Суді України, у третейських судах та в міжнародних судових органах, у виконавчому провадженні, в державних, міжнародних органах та установах, органах місцевого самоврядування, перед фізичними та юридичними особами, їх об'єднаннями, які не мають статусу юридичної особи;

7) представництво інтересів фізичних і юридичних осіб, держави, органів державної влади, органів місцевого самоврядування в іноземних, міжнародних судових органах, якщо інше не встановлено законодавством іноземних держав, статутними документами міжнародних судових органів та інших міжнародних організацій або міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України;

8) надання правничої допомоги засудженим під час виконання та відбування кримінальних покарань;

9) надання інформації, консультацій і роз'яснень з питань медіації, участь в організації та проведенні процедури медіації;

10) фідучіарна діяльність.

2. Адвокат може здійснювати інші види діяльності, не заборонені законом.

3. Захист від кримінального обвинувачення, а також представництво інтересів фізичних та юридичних осіб у судах мають право здійснювати виключно адвокати, крім випадків, передбачених законом.

4. Законом можуть бути визначені винятки щодо представництва в суді у трудових спорах, спорах щодо захисту соціальних прав, щодо виборів та референдумів, у малозначних спорах, а також стосовно представництва малолітніх чи неповнолітніх осіб та осіб, які визнані судом недієздатними чи дієздатність яких обмежена.

Стаття 20. Професійні права адвоката

1. Під час здійснення адвокатської діяльності адвокат має право вчиняти будь-які дії, не заборонені законом, Правилами адвокатської етики та договором про надання правничої допомоги, необхідні для належного надання правничої допомоги клієнту, зокрема:

1) звертатися з адвокатськими запитами до органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб, громадських об'єднань, фізичних осіб-підприємців та юридичних осіб, отримувати від них відповідну інформацію та документи;

2) представляти і захищати права, свободи та інтереси фізичних осіб, права та інтереси юридичних осіб у суді, органах державної влади та органах місцевого самоврядування, громадських об'єднаннях, перед фізичними та юридичними особами;

3) ознайомлюватися в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, підприємствах, в установах і організаціях, а також у фізичних осіб-підприємців з необхідними для адвокатської діяльності документами та матеріалами, крім тих, що містять інформацію, яка не підлягає розкриттю на адвокатський запит, знімати з них копії;

4) складати заяви, скарги, клопотання, інші юридичні документи та подавати їх у встановленому законом порядку;

5) доповідати клопотання та скарги на прийомі в посадових і службових осіб та відповідно до закону одержувати від них письмові мотивовані відповіді на ці клопотання і скарги;

6) бути присутнім під час розгляду своїх клопотань і скарг на засіданнях колегіальних органів та давати пояснення щодо суті клопотань і скарг;

7) збирати докази будь-якими не забороненими законом засобами, в тому числі в установленому законом порядку запитувати, отримувати і вилучати речі, документи, їх копії, ознайомлюватися з ними та опитувати осіб за їх згодою;

8) мати ідентифікований доступ до державних реєстрів, у тому числі Єдиного реєстру досудових розслідувань, Єдиного державного реєстру виконавчих проваджень у порядку, визначеному відповідним держателем реєстру або автоматизованої системи за погодженням з Радою адвокатів України, крім реєстрів, що містять інформацію, яка є державною таємницею;

9) застосовувати не заборонені законом технічні засоби без будь-якого дозволу посадових осіб або суду, в тому числі з метою фіксації процесуальних та інших дій, в яких адвокат бере участь, перебігу судового засідання тощо;

10) посвідчувати копії документів у справах, які він веде, крім випадків, якщо законом встановлено інший обов'язковий спосіб посвідчення копій документів;

11) залучати спеціалістів, експертів з питань, що потребують спеціальних знань, отримувати та подавати до суду, інших органів їх висновки;

12) мати безперешкодний доступ до приміщень суду в робочий час та у час проведення судового засідання у справі, в якій бере участь клієнт адвоката, а також до приміщень судів, органів прокуратури, поліції, органів внутрішніх справ, інших правоохоронних органів, установ для попереднього ув'язнення та виконання покарань, органів державної влади у будь-який час, якщо в цих приміщеннях перебуває клієнт;

13) звертатися із дисциплінарною скаргою (заявою) щодо судді, прокурора, яка може мати наслідком дисциплінарну відповідальність судді, прокурора;

14) брати участь у будь-яких слідчих (розшукових) або процесуальних діях, у яких має право брати участь клієнт;

15) на страхування професійної відповідальності;

16) користуватися іншими професійними правами, передбаченими цим та іншими законами, Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод та протоколами до неї, іншими міжнародними договорами, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України, а також практикою Європейського суду з прав людини.

2. Адвокати мають право створювати в установленому законом порядку місцеві, всеукраїнські і міжнародні об'єднання.

3. Адвокати, їх об'єднання можуть бути членами міжнародних організацій адвокатів та юристів.

Стаття 21. Професійні обов'язки адвоката

1. Під час здійснення адвокатської діяльності адвокат зобов'язаний:

1) дотримуватися присяги адвоката України, засад адвокатської діяльності та Правил адвокатської етики;

2) сприяти врегулюванню спорів передусім мирним шляхом, наскільки це можливо в інтересах клієнта;

3) сприяти здійсненню незалежного і безстороннього правосуддя відповідно до принципу верховенства права, виявляти повагу до суду;

4) не вчиняти будь-яких дій, які становлять небезпеку для клієнта або його інтересів, уникати ризиків конфлікту інтересів;

5) повідомляти клієнта про виникнення конфлікту інтересів або загрозу його виникнення, як тільки вони стають відомі адвокату;

6) підвищувати свій професійний рівень;

7) виконувати рішення органів адвокатського самоврядування;

8) виконувати інші обов'язки, передбачені законодавством та договором про надання правничої допомоги;

9) мати робоче місце;

10) зберігати та захищати відомості, що становлять адвокатську таємницю;

11) на вимогу клієнта надати звіт про виконання договору про надання правничої допомоги;

12) добросовісно користуватися професійними правами, наданими йому цим Законом та іншими законами;

13) сплачувати щорічні внески на фінансування діяльності органів адвокатського самоврядування у розмірі та строки, встановлені з'їздом адвокатів України відповідно до затвердженого з'їздом адвокатів України бюджету.

2. Адвокату забороняється:

1) використовувати свої права всупереч правам, свободам та законним інтересам клієнта;

2) без згоди клієнта розголошувати відомості, що становлять адвокатську таємницю, використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб;

3) займати у справі позицію всупереч волі клієнта, крім випадків, якщо адвокат упевнений у самообмові клієнта;

4) відмовлятися від надання правничої допомоги, крім випадків, установлених законом або договором.

3. Адвокат забезпечує захист персональних даних про фізичну особу, якими він володіє, відповідно до законодавства з питань захисту персональних даних.

Стаття 22. Уникнення конфлікту інтересів

1. Адвокат не може надавати правничу допомогу одночасно двом або більше клієнтам, інтереси яких є взаємно суперечливими або вірогідно можуть стати суперечливими, крім випадків, коли такі клієнти спільно уповноважують адвоката або в явній формі погоджуються на це після роз'яснення їм адвокатом принципу уникнення та можливих наслідків виникнення конфлікту інтересів.

2. Адвокат не може надавати правничу допомогу клієнту, інтереси якого є або вірогідно можуть стати суперечливими із інтересами такого адвоката.

3. Адвокат не може представляти, захищати клієнта чи надавати йому іншу правничу допомогу, якщо він у цій же справі:

1) надавав правничу допомогу протилежній стороні;

2) виконував обов'язки судді, прокурора, слідчого, медіатора, арбітражного керуючого, секретаря судового засідання, перекладача, понятого, експерта, спеціаліста, нотаріуса.

4. Адвокат не може представляти або виконувати доручення клієнта у справі проти іншого клієнта, якщо він у зв'язку з наданням правничої допомоги, інших послуг, виконанням робіт для такого іншого клієнта чи перебуванням з ним у трудових або цивільно-правових відносинах отримав від такого іншого клієнта інформацію, яка може бути використана на шкоду його інтересам у цій справі.

Стаття 23. Адвокатська таємниця

1. Адвокатською таємницею є:

1) факт звернення особи за правничою допомогою;

2) будь-яка інформація, що стала відома адвокату, адвокатському бюро, адвокатському об'єднанню, помічнику адвоката або іншій особі, яка перебуває у трудових відносинах з адвокатом, у зв'язку з наданням правничої допомоги або зверненням особи за правничою допомогою;

3) інформація, яка стосується надання правничої допомоги, в тому числі така, що стала відома адвокату, адвокатському бюро, адвокатському об'єднанню, помічнику адвоката або іншій особі, яка перебуває у трудових відносинах з адвокатом, до звернення клієнта за правничою допомогою, якщо розкриття такої інформації може, на думку адвоката, зашкодити інтересам клієнта;

4) зміст будь-якого спілкування, листування та інших комунікацій (у тому числі з використанням засобів зв'язку) адвоката, помічника адвоката з клієнтом або особою, яка звернулася за правничою допомогою, адвоката з помічником адвоката;

5) зміст порад, консультацій, роз'яснень, документів, відомостей, матеріалів, інформації, підготовлених, зібраних, одержаних адвокатом, помічником адвоката або наданих ним клієнту або особі, яка звернулася за правничою допомогою, незалежно від часу вчинення відповідних дій, а також обставини, пов'язані із наданням, отриманням, підготовкою таких порад, консультацій, роз'яснень, документів, відомостей, матеріалів, інформації.

2. Адвокатська таємниця охороняється незалежно від її форми, способу фіксації та місця зберігання відповідної інформації, відомостей, документів та матеріалів.

3. Адвокат може розкривати адвокатську таємницю тільки в межах необхідності такого розкриття для надання правничої допомоги клієнту. При наявності дозволу клієнта або особи, яка звернулася за правничою

допомогою, на розкриття адвокатської таємниці адвокат може, але не зобов'язаний її розкривати.

4. Обов'язок зберігання адвокатської таємниці розповсюджується на адвоката, помічників адвоката та осіб, які перебувають у трудових або договірних відносинах з адвокатом, адвокатським бюро або адвокатським об'єднанням, а також на особу, стосовно якої припинено або зупинено право на здійснення адвокатської діяльності, помічників та найманих працівників такої особи.

5. Обов'язок зберігання адвокатської таємниці не обмежений у часі.

6. Адвокат, адвокатське бюро, адвокатське об'єднання зобов'язані вживати необхідних заходів для збереження адвокатської таємниці, зокрема захисту відповідної інформації, документів, матеріалів від несанкціонованого доступу.

7. У разі пред'явлення клієнтом вимог до адвоката у зв'язку з адвокатською діяльністю адвокат звільняється від обов'язку збереження адвокатської таємниці в межах, необхідних для захисту своїх прав та інтересів. У такому випадку суд, орган, що здійснює дисциплінарне провадження стосовно адвоката, інші органи чи посадові особи, які розглядають вимоги клієнта до адвоката або яким стало відомо про пред'явлення таких вимог, зобов'язані вжити заходів для унеможливлення доступу сторонніх осіб до адвокатської таємниці та її розголошення.

8. Особи, винні в доступі сторонніх осіб до адвокатської таємниці або її розголошенні, несуть відповідальність згідно із законом.

9. Подання адвокатом в установленому порядку та у випадках, передбачених Законом України "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення", інформації центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, не є порушенням адвокатської таємниці. Адвокат має право оскаржити в судовому порядку законність вимоги такого органу про подання інформації, що зупиняє виконання відповідної вимоги.

10. Адвокат не несе дисциплінарної, адміністративної, цивільно-правової та кримінальної відповідальності за подання центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, інформації про фінансову операцію, навіть якщо такими діями завдано шкоди юридичним або фізичним особам, та за інші дії, якщо він діяв у межах виконання Закону України "Про запобігання та протидію легалізації

(відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення".

Стаття 24. Гарантії адвокатської діяльності

1. Професійні права, честь і гідність адвоката гарантуються та охороняються Конституцією України, цим Законом та іншими законами, зокрема:

1) забороняються будь-які втручання і перешкоди здійсненню адвокатської діяльності;

2) забороняється допитувати, витребувати або вимагати від адвоката, його помічника, особи, яка перебуває у трудових відносинах з адвокатом, адвокатським бюро, адвокатським об'єднанням, а також від особи, стосовно якої припинено або зупинено право на здійснення адвокатської діяльності, або намагатися в інший спосіб отримати без згоди адвоката та його клієнта інформацію, дані, відомості, документи, матеріали, що є адвокатською таємницею або отримані адвокатом у зв'язку із здійсненням адвокатської діяльності, або використовуються для здійснення адвокатської діяльності;

3) будь-які заходи забезпечення кримінального провадження, оперативно-розшукові заходи та слідчі (розшукові) дії, в тому числі негласні, стосовно адвоката, застосування до нього запобіжного заходу, затримання або будь-яке обмеження свободи пересування адвоката здійснюються лише на підставі ухвали слідчого судді апеляційного суду за клопотанням Генерального прокурора, його заступника, прокурора Автономної Республіки Крим, області, міст Києва та Севастополя і виключно у зв'язку із кримінальними правопорушеннями, у вчиненні яких підозрюється адвокат;

4) забороняється проникнення в житло або інше володіння адвоката, приміщення, в якому знаходиться робоче місце адвоката, проведення в них огляду, обшуку чи інших слідчих (розшукових) дій, а також проведення особистого обшуку адвоката, огляду, витребування чи вилучення речей та документів адвоката, крім випадків, коли такі дії здійснюються у межах кримінального провадження, в якому адвокату вручена підозра у вчиненні злочину;

5) забороняється проведення огляду, розголошення, витребування чи вилучення документів, пов'язаних із здійсненням адвокатської діяльності;

6) адвокату гарантується рівність прав з іншими учасниками судового процесу та кримінального провадження, дотримання засад змагальності і свободи в наданні доказів та доведенні їх переконливості;

7) життя, здоров'я, честь і гідність адвоката та членів його сім'ї, їх майно перебувають під охороною держави, а посягання на них тягнуть відповідальність, передбачену законом;

8) адвокату гарантується право на забезпечення безпеки під час здійснення адвокатської діяльності в порядку, встановленому законом;

9) забороняється залучати адвоката до конфіденційного співробітництва під час проведення оперативно-розшукових заходів чи слідчих (розшукових) дій, якщо таке співробітництво буде пов'язане або може призвести до розкриття адвокатської таємниці;

10) забороняється збирання інформації в будь-якій формі та у будь-який спосіб щодо спілкування, листування, інших комунікацій (у тому числі з використанням засобів зв'язку) адвоката, помічника адвоката з клієнтом або особою, яка звернулася за правничою допомогою, адвоката з помічником адвоката, а також втручання у такі комунікації. У випадку, якщо таке спілкування було зафіксовано, відповідні записи та інші форми фіксації такого спілкування повинні бути негайно знищені, а будь-яке їх використання є незаконним;

11) забороняється внесення подання слідчим, прокурором, а також винесення окремої ухвали (постанови) суду щодо правової позиції адвоката у справі;

12) забороняється втручання у правову позицію адвоката та спосіб ведення ним справи;

13) орган або посадові особи, які затримали адвоката або застосували до нього запобіжний захід, зобов'язані негайно повідомити про це відповідну раду адвокатів регіону;

14) повідомлення про підозру у вчиненні кримінального правопорушення може бути вручене адвокату виключно Генеральним прокурором, його заступником, прокурором Автономної Республіки Крим, області, міст Києва та Севастополя;

15) забороняється притягати до кримінальної чи іншої відповідальності адвоката (особу, стосовно якої припинено або зупинено право на здійснення адвокатської діяльності) або погрожувати застосуванням відповідальності у зв'язку із здійсненням ним адвокатської діяльності згідно із законом;

16) не можуть бути підставою для притягнення адвоката до відповідальності його висловлювання у справі, у тому числі ті, що відображають позицію клієнта, заяви у засобах масової інформації, якщо при цьому не порушуються професійні обов'язки адвоката;

17) забороняється ототожнення адвоката з клієнтом;

18) дисциплінарне провадження стосовно адвоката здійснюється у порядку, визначеному цим Законом.

Особливості проведення окремих слідчих (розшукових) дій та заходів забезпечення кримінального провадження стосовно адвоката визначаються частиною другою цієї статті.

2. У разі проведення обшуку чи огляду житла, іншого володіння адвоката, приміщень, де він здійснює адвокатську діяльність, тимчасового доступу до речей і документів адвоката слідчий суддя, суд у своєму рішенні в обов'язковому порядку зазначає вичерпний конкретизований перелік речей, документів, що планується відшукати, виявити чи вилучити під час проведення слідчої дії чи застосування заходу забезпечення кримінального провадження, а також враховує вимоги пунктів 2 – 5 частини першої цієї статті.

3. Під час проведення обшуку чи огляду житла, іншого володіння адвоката, приміщень, де він здійснює адвокатську діяльність, тимчасового доступу до речей і документів адвоката має бути присутній представник ради адвокатів регіону. Для забезпечення його участі службова особа, яка буде проводити відповідну слідчу дію чи застосовувати захід забезпечення кримінального провадження, завчасно та у розумні строки повідомляє про це раду адвокатів регіону за місцем проведення такої процесуальної дії.

4. З метою забезпечення дотримання вимог цього Закону щодо адвокатської таємниці під час проведення зазначених процесуальних дій представнику ради адвокатів регіону надається право ставити запитання, подавати свої зауваження та заперечення щодо порядку проведення процесуальних дій, що зазначаються у протоколі.

5. Неявка представника ради адвокатів регіону за умови завчасного повідомлення ради адвокатів регіону не перешкоджає проведенню відповідної процесуальної дії.

6. Органи державної влади, органи місцевого самоврядування, їх посадові і службові особи у відносинах з адвокатами зобов'язані дотримуватися вимог Конституції України та законів України, Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та протоколів до неї, інших міжнародних договорів, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України, практики Європейського суду з прав людини.

7. Відомості, предмети (речі) та документи, отримані в ході здійснення заходів забезпечення кримінального провадження, оперативно-розшукових заходів або слідчих (розшукових) дій стосовно адвоката, не можуть бути використані як докази обвинувачення щодо його клієнта. Вказані заборони не стосуються знаряддя (засобів) злочину, а також предметів (речей), заборонених до обігу, або обіг яких обмежений у відповідності із законодавством України.

8. Відомості, предмети (речі) та документи, отримані в результаті проведення слідчих (розшукових) дій, в тому числі негласних, стосовно адвоката негайно передаються прокурору (Генеральному прокурору України, його заступнику, прокурору Автономної Республіки Крим, області, міст Києва та Севастополя), за клопотанням якого апеляційний суд ухвалив

рішення про проведення таких слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій.

Вказаний прокурор визначає обсяг матеріалів, необхідних для проведення подальшого досудового розслідування та передає їх прокурору, який здійснює повноваження прокурора у конкретному кримінальному провадженні.

9. Адвокат, права якого були тимчасово обмежені під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій має бути письмово повідомлений прокурором про таке обмеження прав.

Відповідне повідомлення адвоката має здійснюватися прокурором, за клопотанням якого апеляційний суд ухвалив рішення про проведення негласних слідчих (розшукових) дій.

Повідомлення адвоката про факт і результати негласної слідчої (розшукової) дії повинне бути здійснене протягом дванадцяти місяців з дня припинення таких дій, але не пізніше звернення до суду з обвинувальним актом.

У випадку неповідомлення адвоката про тимчасове обмеження його прав, результати негласних слідчих (розшукових) дій не можуть бути використані для доведення вини адвоката.

10. Порушення професійних прав та гарантій адвокатської діяльності тягнуть за собою відповідальність, встановлену законодавством України, незалежно від положень дисциплінарних статутів або спеціальних положень про дисципліну.

Стаття 25. Адвокатський запит

1. Адвокатський запит – письмове звернення адвоката до органу державної влади, органу місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб, громадських об'єднань, фізичних осіб-підприємців та юридичних осіб про надання інформації, копій документів, необхідних адвокату для надання правничої допомоги клієнту.

2. В адвокатському запиті зазначаються:

- 1) прізвище, ім'я, по батькові адвоката;
- 2) відомості про місце роботи адвоката;
- 3) реквізити свідоцтва адвоката України;
- 4) мета, з якою направлено адвокатський запит.

3. До адвокатського запиту додаються ордер або доручення органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної правничої допомоги. Вимагати від адвоката подання разом з адвокатським запитом будь-яких інших документів забороняється.

4. Адвокатський запит не може стосуватися надання консультацій і роз'яснень, тлумачення положень законодавства.

5. Надання адвокату інформації та копій документів, отриманих під час кримінального провадження, здійснюється в порядку, встановленому кримінальним процесуальним законом.

6. Орган державної влади, орган місцевого самоврядування, їх посадові та службові особи, керівники юридичних осіб, громадських об'єднань, фізичні особи-підприємці, яким направлено адвокатський запит, зобов'язані не пізніше п'яти робочих днів з дня отримання запиту безоплатно надати адвокату відповідну інформацію, копії документів, крім інформації, визначеної частиною сьомою цієї статті.

7. Особа, яка отримала адвокатський запит, може відмовити у наданні запитуваної інформації або копій документів, якщо:

1) така інформація віднесена відповідно до закону до категорії таємної або службової (призначеної для службового користування);

2) розкриття такої інформації порушуватиме права третіх осіб на захист персональних даних або на охорону інтелектуальної власності;

3) інформація стосується особистого життя фізичної особи.

8. У разі якщо адвокатський запит стосується надання значного обсягу інформації або потребує пошуку інформації серед значної кількості даних, строк розгляду адвокатського запиту може бути продовжено до десяти робочих днів з обґрунтуванням причин такого продовження, про що адвокату письмово повідомляється не пізніше п'яти робочих днів з дня отримання адвокатського запиту.

9. У разі якщо задоволення адвокатського запиту передбачає виготовлення копій документів обсягом більш як десять сторінок, адвокат зобов'язаний відшкодувати фактичні витрати на копіювання та друк. Розмір таких витрат не може перевищувати граничні норми витрат на копіювання та друк, встановлені Кабінетом Міністрів України відповідно до Закону України "Про доступ до публічної інформації".

10. Неправомірна відмова в наданні або ненадання інформації на адвокатський запит, несвоєчасне або неповне надання інформації, надання інформації, що не відповідає дійсності, не допускаються та тягнуть за собою адміністративну відповідальність, встановлену законом, незалежно від положень дисциплінарних статутів або спеціальних положень про дисципліну.

11. Зловживання правом на адвокатський запит тягне встановлену законом відповідальність. Таким зловживанням вважається:

1) направлення адвокатського запиту для отримання інформації, яка не пов'язана з наданням правничої допомоги клієнту;

2) використання інформації, отриманої на адвокатський запит, для інших цілей, ніж надання правничої допомоги клієнту;

3) розголошення інформації, отриманої на адвокатський запит, якщо така інформація належить до категорії таємної, службової або її розкриття порушуватиме права третіх осіб на захист персональних даних чи охорону інтелектуальної власності, крім випадків, коли таке розголошення є необхідним для надання правничої допомоги клієнту в суді.

Стаття 26. Надання адвокатом безоплатної правничої допомоги

1. Порядок та умови залучення адвокатів до надання безоплатної правничої допомоги встановлюються законом.

2. Оцінка якості, повноти та своєчасності надання адвокатами безоплатної первинної правничої допомоги здійснюється за зверненням органів місцевого самоврядування, а безоплатної вторинної правничої допомоги – за зверненням органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної правничої допомоги, комісіями, утвореними для цієї мети радами адвокатів регіонів.

Розділ IV

АДВОКАТСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ІНШІ ВИДИ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття 27. Адвокатська діяльність та інші сумісні види діяльності

1. Адвокат може здійснювати будь-які інші види діяльності, які не заборонені законом, зокрема не визначені законом як несумісні з адвокатською діяльністю.

2. Законом можуть бути встановлені спеціальні правила щодо суміщення адвокатської діяльності з іншими видами діяльності.

Стаття 28. Особливості статусу адвоката в трудових відносинах

1. Адвокат може працювати на підставі трудового договору (контракту).

2. Робота за трудовим договором (контрактом) не є адвокатською діяльністю, за виключенням трудового договору між адвокатом та адвокатським бюро або адвокатським об'єднанням.

3. Адвокат, що здійснює адвокатську діяльність, не може суміщати її з роботою за трудовим договором (контрактом), за виключенням наукової, викладацької чи творчої діяльності.

4. Адвокат, що уклав трудовий договір (контракт) з особою, яка не є адвокатським бюро або адвокатським об'єднанням, не має права здійснювати адвокатську діяльність та зобов'язаний зупинити її у порядку, встановленому статтею 7 цього Закону, крім випадків, коли його діяльність за таким трудовим договором (контрактом) є науковою, викладацькою чи творчою.

5. Адвокат, який працює за трудовим договором (контрактом) з особою, яка не є адвокатським бюро або адвокатським об'єднанням, зберігає статус адвоката, має право представляти свого роботодавця в суді, користується в рамках діяльності за таким договором професійними правами адвоката та гарантіями адвокатської діяльності, передбаченими цим Законом, крім гарантій, визначених пунктами 1 – 5, 8 – 10, 15 частини першої статті 24 цього Закону.

6. Адвокат, який працює за трудовим договором (контрактом) з особою, яка не є адвокатським бюро або адвокатським об'єднанням, сплачує 50% від щорічного внеску адвокатів на фінансування діяльності органів адвокатського самоврядування, має право брати участь у конференціях адвокатів та бути обраним як делегат з'їзду адвокатів, але не може бути головою, заступником голови або членом іншого органу адвокатського самоврядування.

7. Адвокат, який працює за трудовим договором (контрактом), незалежно від виду діяльності зобов'язаний дотримуватись присяги адвоката, Правил адвокатської етики та уникати ризиків виникнення конфлікту між професійними обов'язками адвоката і трудовими обов'язками, які він має як найманий працівник.

8. Адвокат, який працює за трудовим договором (контрактом), має право відмовитися від виконання доручення свого роботодавця, якщо виконання такого доручення призведе до порушення присяги адвоката, Правил адвокатської етики та (або) може бути підставою для притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності.

9. Адвокат, який працює за трудовим договором (контрактом), може бути притягнутий до дисциплінарної відповідальності у порядку, встановленому цим Законом.

Стаття 29. Суміщення адвокатської діяльності зі статусом посадової особи господарського товариства або іншої юридичної особи

1. Адвокат може суміщати адвокатську діяльність зі статусом посадової особи господарського товариства або іншої юридичної особи.

2. Адвокат, який суміщає адвокатську діяльність зі статусом посадової особи господарського товариства або іншої юридичної особи, може здійснювати адвокатську діяльність лише на підставі договору про надання

правничої допомоги, укладеного з клієнтом, який не є господарським товариством або іншою юридичною особою, посаду в якій обіймає адвокат.

3. У діяльності, яка здійснюється адвокатом у статусі посадової особи господарського товариства або іншої юридичної особи, адвокат не користується професійними правами адвоката і гарантіями адвокатської діяльності, передбаченими цим Законом та іншими законами.

Адвокат, який здійснює діяльність у статусі посадової особи господарського товариства або іншої юридичної особи, користується правами адвоката і гарантіями адвокатської діяльності, передбаченими цим Законом, у межах, які стосуються здійснення професійних прав і обов'язків адвоката в інтересах клієнтів, інших, ніж господарське товариство або інша юридична особа, посаду в якій обіймає адвокат.

4. Адвокат, який суміщає адвокатську діяльність зі статусом посадової особи господарського товариства або іншої юридичної особи, зобов'язаний дотримуватись присяги адвоката, Правил адвокатської етики та уникати ризиків виникнення конфлікту між професійними обов'язками адвоката та обов'язками, які він має як посадова особа господарського товариства або іншої юридичної особи.

5. Адвокат, який суміщає адвокатську діяльність зі статусом посадової особи господарського товариства або іншої юридичної особи, може бути притягнутий до дисциплінарної відповідальності у порядку, встановленому цим Законом.

6. Обмеження, передбачені цією статтею, не розповсюджуються на керівників адвокатського бюро та адвокатського об'єднання.

Стаття 30. Особливості статусу адвоката на державній службі та на службі в органах місцевого самоврядування

1. Адвокат може працювати в органі державної влади, іншому державному органі або в органі місцевого самоврядування.

2. Адвокат, який працює в органі державної влади, іншому державному органі або в органі місцевого самоврядування, не має права здійснювати адвокатську діяльність та зобов'язаний зупинити її у порядку, встановленому статтею 7 цього Закону.

3. Адвокат, який працює в органі державної влади, іншому державному органі або в органі місцевого самоврядування, зберігає статус адвоката, може надавати правничу допомогу органу, в якому він працює, представляти цей орган у суді.

4. Адвокат, який працює в органі державної влади, іншому державному органі або в органі місцевого самоврядування, не сплачує щорічний внесок адвокатів на фінансування діяльності органів адвокатського самоврядування.

5. Адвокат, який працює в органі державної влади, іншому державному органі або в органі місцевого самоврядування, не може бути головою, заступником голови або членом органу адвокатського самоврядування та не має права брати участь у роботі органів адвокатського самоврядування.

6. Відомості про адвоката, який працює в органі державної влади, іншому державному органі або в органі місцевого самоврядування, вносяться до Єдиного реєстру адвокатів України із зазначенням інформації про зупинення права такого адвоката на здійснення адвокатської діяльності.

7. Адвокат, який працює в органі державної влади, іншому державному органі або в органі місцевого самоврядування, зобов'язаний дотримуватись присяги адвоката та Правил адвокатської етики.

8. Адвокат, який працює в органі державної влади, іншому державному органі або в органі місцевого самоврядування, може бути притягнутий до дисциплінарної відповідальності у порядку, встановленому цим Законом. Такий адвокат має право відмовитися від виконання доручення свого роботодавця, якщо виконання такого доручення призведе до порушення присяги адвоката, Правил адвокатської етики та (або) може бути підставою для притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності.

Розділ V ДОГОВІР ПРО НАДАННЯ ПРАВНИЧОЇ ДОПОМОГИ

Стаття 31. Підстави для здійснення адвокатської діяльності

1. Адвокатська діяльність здійснюється на підставі договору про надання правничої допомоги.

2. Документом, що посвідчує повноваження адвоката на надання правничої допомоги, може бути будь-який з таких документів:

- 1) договір про надання правничої допомоги;
- 2) довіреність;
- 3) ордер;
- 4) доручення органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної правничої допомоги.

Для підтвердження своїх повноважень адвокат надає посвідчену ним або уповноваженою особою адвокатського бюро або адвокатського об'єднання копію одного з цих документів.

3. Ордер – письмовий документ, що у випадках, встановлених цим Законом та іншими законами України, посвідчує повноваження адвоката на надання правничої допомоги. Ордер видається адвокатом, адвокатським бюро або адвокатським об'єднанням та повинен містити підпис адвоката.

4. У випадку, якщо клієнтом обмежено обсяг повноважень адвоката, адвокат (адвокатське бюро, адвокатське об'єднання) зобов'язаний (зобов'язані) зазначити про це в ордері. Адвокат або особа, яка від імені адвокатського бюро, адвокатського об'єднання видала ордер, несе дисциплінарну відповідальність за невнесення до ордера відомостей щодо обмеження повноважень.

5. Рада адвокатів України затверджує положення про ордер та зразок ордера.

6. Повноваження адвоката як захисника або представника в господарському, цивільному, адміністративному судочинстві, кримінальному провадженні, при розгляді справ про адміністративні правопорушення, у виконавчому провадженні, а також як уповноваженого за дорученням у конституційному судочинстві підтверджуються в порядку, встановленому законом.

7. Адвокат (адвокатське бюро, адвокатське об'єднання) зобов'язаний (зобов'язані) діяти в межах повноважень, наданих клієнтом, у тому числі з урахуванням обмежень щодо вчинення окремих процесуальних дій.

Стаття 32. Форма та зміст договору про надання правничої допомоги

1. Договір про надання правничої допомоги укладається в письмовій формі.

2. Договір про надання правничої допомоги може вчинятися усно у випадках:

1) надання усних і письмових консультацій, роз'яснень із юридичних питань з врученням клієнту документа, що підтверджує оплату гонорару (винагороди);

2) якщо клієнт невідкладно потребує надання правничої допомоги, а укладення письмового договору за конкретних обставин є неможливим – з подальшим укладенням договору в письмовій формі у найближчий можливий строк.

3. До договору про надання правничої допомоги застосовуються загальні положення цивільного законодавства про договір.

4. Договір про надання правничої допомоги може укладатися на користь клієнта іншою особою, яка діє в його інтересах. Особливості укладення та змісту договору з адвокатом, який надає безоплатну правничу допомогу, встановлюються законом, що регулює порядок надання безоплатної правничої допомоги.

5. Зміст договору про надання правничої допомоги не може суперечити Конституції та законам України, присязі адвоката України та Правилам адвокатської етики.

Стаття 33. Підстави для відмови в укладенні договору про надання правничої допомоги

1. Адвокату, адвокатському бюро або адвокатському об'єднанню забороняється укладати договір про надання правничої допомоги у разі конфлікту інтересів.

2. Забороняється укладати договір про надання правничої допомоги, а адвокат (адвокатське бюро, адвокатське об'єднання) зобов'язаний (зобов'язані) відмовитись від виконання такого договору у разі, якщо:

1) доручення на виконання дій виходять за межі професійних прав і обов'язків адвоката або професійної компетенції адвоката (адвокатів адвокатського бюро або адвокатського об'єднання);

2) результат, досягнення якого бажає клієнт, або засоби його досягнення, на яких він наполягає, є протиправними, суперечать моральним засадам суспільства, присязі адвоката України, Правилам адвокатської етики;

3) адвокат брав участь у відповідному провадженні, і це є підставою для його відводу згідно з процесуальним законом;

4) виконання договору про надання правничої допомоги може призвести до розголошення адвокатської таємниці;

5) адвокат є членом сім'ї або близьким родичем посадової особи, яка брала або бере участь у господарському, цивільному, адміністративному судочинстві, кримінальному провадженні, розгляді справи про адміністративне правопорушення, щодо яких до адвоката звертаються з пропозицією укладення договору про надання правничої допомоги;

б) виконання договору може суперечити інтересам адвоката, членів його сім'ї або близьких родичів, адвокатського бюро або адвокатського об'єднання, засновником (учасником) якого він є, інших адвокатів такого адвокатського бюро або адвокатського об'єднання, професійним обов'язкам адвоката, а також у разі наявності інших обставин, що становлять або можуть призвести до конфлікту інтересів;

7) адвокат надає правничу допомогу іншій особі, інтереси якої можуть суперечити інтересам особи, яка звернулася щодо укладення договору про надання правничої допомоги.

3. У разі відмови від укладення договору про надання правничої допомоги адвокат (адвокатське бюро, адвокатське об'єднання) зобов'язаний (зобов'язані) зберігати адвокатську таємницю про відомості, що стали йому відомі від особи, яка звернулася з пропозицією укладення такого договору.

Стаття 34. Припинення, розірвання договору про надання правничої допомоги

1. Дія договору про надання правничої допомоги припиняється його належним виконанням.

2. Договір про надання правничої допомоги може бути достроково припинений за взаємною згодою сторін або розірваний на вимогу однієї із сторін на умовах, передбачених договором.

3. Клієнт має право у будь-який момент відмовитися від договору про надання правничої допомоги.

4. Адвокат (адвокатське бюро, адвокатське об'єднання) зобов'язаний (зобов'язані) повідомити клієнта про можливі наслідки та ризики, пов'язані з достроковим припиненням, розірванням чи відмовою від договору про надання правничої допомоги.

5. У випадку дострокового припинення, розірвання або відмови клієнта від договору про надання правничої допомоги клієнт зобов'язаний оплатити адвокату (адвокатському бюро або адвокатському об'єднанню) гонорар за всю роботу, що була виконана чи підготовлена до виконання, а також відшкодувати витрати, здійснені адвокатом (адвокатським бюро або адвокатським об'єднанням) у зв'язку із виконанням цього договору.

Стаття 35. Гонорар

1. Гонорар є винагородою адвоката (адвокатського бюро, адвокатського об'єднання) за здійснення захисту, представництва та надання інших видів правничої допомоги клієнту.

2. Порядок обчислення гонорару (зокрема, фіксований розмір, погодинна оплата тощо), підстави для зміни розміру гонорару, порядок його сплати, умови повернення тощо визначаються у договорі про надання правничої допомоги.

3. Розмір гонорару має бути розумним. При встановленні розміру гонорару за надання правничої допомоги враховуються складність справи, кваліфікація і досвід адвоката, фінансовий стан клієнта та інші істотні обставини. Розмір гонорару за надання правничої допомоги має враховувати час, витрачений адвокатом на виконання відповідної роботи.

4. До суми гонорару не включаються кошти, що вносяться клієнтом (іншою особою, яка діє в його інтересах) на покриття фактичних витрат адвоката (адвокатського бюро, адвокатського об'єднання), пов'язаних з виконанням договору про надання правничої допомоги, а також кошти, що отримані адвокатом для виконання функцій у рамках фідуціарної діяльності.

5. Якщо договором про надання правничої допомоги не передбачена оплата гонорару, правнича допомога клієнту надається адвокатом (адвокатським бюро, адвокатським об'єднанням) безоплатно.

Розділ VI
ЗУПИНЕННЯ ТА ПРИПИНЕННЯ ПРАВА НА ЗДІЙСНЕННЯ
АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття 36. Зупинення права на здійснення адвокатської діяльності

1. Право на здійснення адвокатської діяльності зупиняється у разі:

1) подання адвокатом письмової заяви про зупинення адвокатської діяльності;

2) накладення на адвоката дисциплінарного стягнення у вигляді зупинення права на здійснення адвокатської діяльності;

3) визнання адвоката за рішенням суду недієздатним або обмежено дієздатним.

2. Накладення на адвоката дисциплінарного стягнення у вигляді зупинення права на здійснення адвокатської діяльності може застосовуватися виключно у разі:

1) повторного протягом року вчинення дисциплінарного проступку;

2) порушення адвокатом вимог щодо несумісності;

3) несплати щорічного внеску адвокатів на фінансування діяльності органів адвокатського самоврядування після застосування за таку несплату іншого дисциплінарного стягнення;

4) істотного порушення Правил адвокатської етики та/або норм цього Закону, в тому числі таке, яке є підставою для дисциплінарного стягнення у вигляді припинення права на здійснення адвокатської діяльності, якщо за конкретних обставин припинення права на здійснення адвокатської діяльності є надмірним дисциплінарним стягненням.

3. Право на здійснення адвокатської діяльності зупиняється:

1) з підстави, передбаченої пунктом 1 частини першої цієї статті, – з дня подання раді адвокатів регіону за адресою основного робочого місця адвоката відповідної заяви адвоката;

2) з підстави, передбаченої пунктом 2 частини першої цієї статті, – з дня закінчення строку на оскарження рішення дисциплінарної комісії адвокатів регіону, якщо воно не було оскаржено; а у випадку оскарження рішення дисциплінарної комісії адвокатів регіону – з дня ухвалення відповідного рішення Вищою дисциплінарною комісією адвокатури або з дня набрання законної сили відповідним рішенням суду;

3) з підстав, передбачених пунктом 3 частини першої цієї статті, – з дня набрання законної сили відповідним рішенням суду.

4. Копія рішення дисциплінарної комісії адвокатів регіону, передбаченого пунктом 2 частини третьої цієї статті, протягом трьох робочих днів з дня його ухвалення надсилається адвокату та відповідній раді адвокатів регіону.

5. Право на здійснення адвокатської діяльності поновлюється у разі:

1) зупинення права з підстави, передбаченої пунктом 1 частини першої цієї статті, – з дня, наступного за днем отримання радою адвокатів регіону письмової заяви адвоката про поновлення права на здійснення адвокатської діяльності;

2) зупинення права з підстав, передбачених пунктами 1, 2, 4 частини другої цієї статті, – з дня закінчення строку, на який згідно з рішенням дисциплінарної комісії адвокатів регіону було зупинено право на здійснення адвокатської діяльності;

3) зупинення права з підстави, передбаченої пунктом 3 частини другої цієї статті, – з дня, наступного за днем отримання радою адвокатів регіону доказів сплати щорічного внеску адвокатів на фінансування діяльності органів адвокатського самоврядування;

4) зупинення права з підстави, передбаченої пунктом 3 частини першої цієї статті, – з дня, наступного за днем отримання радою адвокатів регіону відповідного рішення суду.

6. Протягом строку зупинення права на здійснення адвокатської діяльності адвокат не має права її здійснювати. Адвокат, право якого на здійснення адвокатської діяльності зупинено, може здійснювати представництво в суді у випадках, визначених законом.

7. Протягом строку зупинення права на здійснення адвокатської діяльності адвокат не має права брати участь у роботі органів адвокатського самоврядування.

8. Відомості про зупинення права на здійснення адвокатської діяльності вносяться до Єдиного реєстру адвокатів України.

Стаття 37. Припинення права на здійснення адвокатської діяльності

1. Право на здійснення адвокатської діяльності припиняється шляхом анулювання свідоцтва адвоката України у разі:

1) подання адвокатом письмової заяви про припинення права на здійснення адвокатської діяльності;

2) визнання адвоката безвісно відсутнім або оголошення його померлим;

3) смерті адвоката;

4) накладення на адвоката дисциплінарного стягнення у вигляді припинення права на здійснення адвокатської діяльності;

5) встановлення факту надання недостовірних відомостей для отримання свідоцтва адвоката України та складення присяги адвоката України;

б) набрання законної сили обвинувальним вироком суду стосовно адвоката за вчинення умисного злочину.

2. Накладення на адвоката дисциплінарного стягнення у вигляді припинення права на здійснення адвокатської діяльності може застосовуватися виключно у разі:

1) розголошення адвокатом без згоди клієнта відомостей, що становлять адвокатську таємницю, або використання їх у своїх інтересах або в інтересах третіх осіб;

2) здійснення адвокатом дій всупереч інтересам клієнта, якщо судовим рішенням, що набрало законної сили, встановлено, що такі дії завдали значної шкоди клієнту;

3) систематичного порушення Правил адвокатської етики та/або норм цього Закону, що підриває авторитет адвокатури та адвокатської професії;

4) неодноразового протягом року притягнення до дисциплінарної відповідальності за зловживання правами, передбаченими пунктом 8 частини першої статті 20 та статтею 25 цього Закону;

5) здійснення представництва чи вчинення інших дій від імені іншої особи без повноважень або з порушенням обмежень повноважень, крім дій, вчинених на захист інтересів клієнта, які не завдали йому шкоди, та дій, в подальшому схвалених особою, від імені або в інтересах якої вони були вчинені;

б) надання адвокатом завідомо неправдивих відомостей про обсяг його повноважень, у тому числі невнесення адвокатом до ордера відомостей щодо обмеження його повноважень;

7) здійснення адвокатом адвокатської діяльності в період зупинення права на здійснення адвокатської діяльності.

3. Право на здійснення адвокатської діяльності припиняється:

1) з підстави, передбаченої пунктом 1 частини першої цієї статті, – з дня подання раді адвокатів регіону за адресою основного робочого місця адвоката відповідної заяви адвоката;

2) з підстав, передбачених пунктами 2 і 6 частини першої цієї статті, – з дня набрання законної сили відповідним рішенням суду;

3) з підстав, передбачених пунктами 4 і 5 частини першої цієї статті, – з дня закінчення строку на оскарження рішення дисциплінарної комісії

адвокатів регіону, якщо воно не було оскаржено; а у випадку оскарження рішення дисциплінарної комісії адвокатів регіону – з дня ухвалення відповідного рішення Вищою дисциплінарною комісією адвокатури або з дня набрання законної сили відповідним рішенням суду.

4. У разі припинення права на здійснення адвокатської діяльності з підстав, передбачених пунктами 4 і 5 частини першої цієї статті, копія рішення дисциплінарної комісії адвокатів регіону протягом трьох робочих днів з дня його ухвалення надсилається адвокату та відповідній раді адвокатів регіону.

5. Припинення права особи на здійснення адвокатської діяльності має наслідком втрату статусу адвоката.

6. Особа, стосовно якої ухвалено рішення про припинення права на здійснення адвокатської діяльності з підстав, передбачених пунктами 4 і 5 частини першої цієї статті, може звернутися до кваліфікаційної комісії адвокатів регіону із заявою про допуск до складення кваліфікаційного іспиту не раніше ніж через два роки з дня ухвалення рішення про припинення права на здійснення адвокатської діяльності, а з підстави, передбаченої пунктом 6 частини першої цієї статті, – з дня погашення або зняття в установленому законом порядку судимості, але не раніше ніж через два роки з дня набрання законної сили обвинувальним вироком суду стосовно адвоката.

7. Відомості про припинення права на здійснення адвокатської діяльності вносяться до Єдиного реєстру адвокатів України.

Розділ VII ДИСЦИПЛІНАРНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ АДВОКАТА

Стаття 38. Загальні умови дисциплінарної відповідальності адвоката

1. Адвоката може бути притягнуто до дисциплінарної відповідальності у порядку дисциплінарного провадження виключно з підстав, передбачених цим Законом.

2. Дисциплінарне провадження – процедура розгляду письмової скарги та/або окремої ухвали суду, які містять відомості про наявність у діях адвоката ознак дисциплінарного проступку.

3. Дисциплінарне провадження стосовно адвоката, у тому числі члена органів адвокатського самоврядування, здійснюється дисциплінарною комісією адвокатів регіону за адресою основного робочого місця адвоката, зазначеною в Єдиному реєстрі адвокатів України, крім випадків, визначених цим Законом.

4. Дисциплінарне провадження стосовно адвоката, який є членом дисциплінарної комісії адвокатів регіону, здійснюється дисциплінарною

комісією адвокатів іншого регіону, яка є територіально найближчою до дисциплінарної комісії адвокатів регіону, щодо члена якої подано скаргу та/або постановлено окрему ухвалу суду.

Стаття 39. Підстави для притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності

1. Підставою для притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності є вчинення ним дисциплінарного проступку.

2. Дисциплінарним проступком адвоката є:

1) порушення вимог щодо несумісності;

2) порушення Правил адвокатської етики;

3) розголошення адвокатської таємниці або вчинення дій, що призвели до її розголошення;

4) невиконання або неналежне виконання своїх професійних обов'язків, яке завдало шкоди клієнту;

5) зловживання правами, наданими йому цим Законом або процесуальним законом;

6) невиконання рішень органів адвокатського самоврядування, якщо вони є обов'язковими для адвоката;

7) несплата щорічного внеску адвокатів на фінансування діяльності органів адвокатського самоврядування;

8) порушення інших обов'язків адвоката, передбачених законом.

3. Не є підставою для притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності винесення судом або іншим органом рішення не на користь його клієнта, скасування або зміна судового рішення або рішення іншого органу, винесеного у справі, в якій адвокат здійснював захист, представництво або надавав інші види правничої допомоги, якщо при цьому не було вчинено дисциплінарного проступку.

4. Адвокат не може бути притягнутий до дисциплінарної відповідальності за висловлення власної думки або позиції по справі, незгоду із рішенням суду, рішенням або позицією органу чи посадової особи органу адвокатського самоврядування, будь-якого органу державної влади або органу місцевого самоврядування, або критикою такого рішення або позиції, власною оцінкою відповідних обставин.

5. Адвокат, обраний до складу органу адвокатського самоврядування, не може бути притягнутий до дисциплінарної відповідальності за дії чи бездіяльність, вчинені (допущені) ним як посадовою особою (членом) такого органу.

Стаття 40. Види дисциплінарних стягнень, строк застосування дисциплінарних стягнень

1. За вчинення дисциплінарного проступку до адвоката може бути застосовано одне з таких дисциплінарних стягнень:

- 1) попередження;
- 2) догана;
- 3) грошове стягнення у розмірі до трьох прожиткових мінімумів для працездатних осіб;
- 4) зупинення права на здійснення представництва та захисту клієнтів у суді на строк від одного до шести місяців;
- 5) для адвокатів України – зупинення права на здійснення адвокатської діяльності на строк від одного місяця до одного року, а для іноземних адвокатів – виключення з Єдиного реєстру адвокатів України на строк від одного місяця до одного року;

6) для адвокатів України – припинення права на здійснення адвокатської діяльності з включенням відомостей про це до Єдиного реєстру адвокатів України, а для іноземних адвокатів – виключення з Єдиного реєстру адвокатів України (із зазначенням про це в реєстрі) із позбавленням права на повторне включення до нього на строк до двох років.

2. Грошове стягнення застосовується виключно за несплату щорічного внеску адвокатів на фінансування діяльності органів адвокатського самоврядування.

Сума грошового стягнення сплачується адвокатом на рахунок відповідної регіональної палати адвокатів не пізніше 30 календарних днів з дня ухвалення рішення у дисциплінарній справі.

Порядок розподілу коштів, отриманих як грошове стягнення в порядку дисциплінарного провадження, визначається конференцією адвокатів регіону.

3. Зупинення права на здійснення представництва та захисту клієнтів у суді застосовується виключно за вчинення дисциплінарного проступку, пов'язаного із представництвом або захистом клієнта у суді.

4. Адвокат може бути притягнутий до дисциплінарної відповідальності протягом одного року з дня вчинення дисциплінарного проступку.

Стаття 41. Ініціювання питання про дисциплінарну відповідальність адвоката

1. Підставою для порушення дисциплінарного провадження стосовно адвоката є скарга щодо поведінки адвоката (дисциплінарна скарга) та/або окрема ухвала суду.

2. Право на звернення до дисциплінарної комісії адвокатів регіону із дисциплінарною скаргою має:

1) клієнт – щодо дисциплінарного проступку, вчиненого адвокатом стосовно такого клієнта або при здійсненні діяльності у зв'язку з його дорученням;

2) адвокат – щодо дисциплінарного проступку, вчиненого іншим адвокатом у справі, в якій бере участь адвокат, що подає дисциплінарну скаргу;

3) прокурор – щодо дисциплінарного проступку, вчиненого адвокатом у справі, в якій бере участь прокурор, що подає дисциплінарну скаргу;

4) рада адвокатів регіону – щодо несплати адвокатом щорічного внеску адвокатів на фінансування діяльності органів адвокатського самоврядування;

5) слідчий, керівник органу досудового розслідування – щодо дисциплінарного проступку, вчиненого адвокатом під час досудового розслідування;

6) особа, чий права, свободи та інтереси порушені адвокатом у зв'язку із здійсненням ним адвокатської діяльності.

3. Дисциплінарна скарга подається, а окрема ухвала суду надсилається судом, який постановив окрему ухвалу, до дисциплінарної комісії адвокатів регіону за адресою основного робочого місця адвоката.

4. Дисциплінарна скарга подається у письмовій формі, підписується скаржником із зазначенням дати її підписання та повинна містити такі відомості:

1) прізвище, ім'я, по батькові (найменування) особи, яка подає скаргу, її місце проживання (перебування) або місцезнаходження, поштовий індекс, номери засобів зв'язку;

2) прізвище, ім'я, по батькові адвоката, щодо поведінки якого подається скарга;

3) конкретні відомості про наявність у поведінці адвоката ознак дисциплінарного проступку та посилання на відповідні докази.

5. Не допускається зловживання правом на звернення до дисциплінарної комісії адвокатів регіону, у тому числі ініціювання питання про дисциплінарну відповідальність адвоката без достатніх підстав, або використання зазначеного права як засобу тиску на адвоката у зв'язку зі здійсненням ним адвокатської діяльності.

6. Дисциплінарна скарга залишається без розгляду та повертається скаржнику, якщо:

1) дисциплінарна скарга подана з порушенням порядку, визначеного цим Законом, або не підписана чи не містить прізвища, імені, по батькові скаржника або адвоката, місця проживання (місця перебування, місцезнаходження) скаржника;

2) дисциплінарна скарга не містить відомостей про наявність ознак дисциплінарного проступку адвоката;

3) дисциплінарна скарга не містить посилання на фактичні дані (свідчення, докази) щодо дисциплінарного проступку адвоката;

4) дисциплінарна скарга містить виражені у непристойній формі висловлювання або висловлювання, що принижують честь і гідність будь-якої особи.

Стаття 42. Стадії дисциплінарного провадження

1. Дисциплінарне провадження складається з таких стадій:

1) попереднє вивчення та перевірка дисциплінарної скарги, окремої ухвали суду;

2) відкриття дисциплінарної справи;

3) розгляд дисциплінарної справи;

4) ухвалення рішення про притягнення або відмову в притягненні адвоката до дисциплінарної відповідальності;

5) оскарження та перегляд рішення у дисциплінарній справі.

Стаття 43. Попереднє вивчення та перевірка дисциплінарної скарги, окремої ухвали суду

1. Дисциплінарна скарга, окрема ухвала суду реєструється дисциплінарною комісією адвокатів регіону в день її надходження та передається відповідному члену цієї комісії для попереднього вивчення та перевірки.

2. Член дисциплінарної комісії адвокатів регіону за дорученням голови комісії проводить перевірку відомостей, викладених у дисциплінарній скарзі, окремій ухвалі суду, та звертається до адвоката для отримання письмового пояснення по суті порушених питань.

3. Під час проведення перевірки член дисциплінарної комісії адвокатів регіону має право опитувати осіб, яким відомі обставини вчинення адвокатом діяння, що має ознаки дисциплінарного проступку, отримувати за письмовим запитом від органів державної влади та органів місцевого самоврядування, їх

посадових та службових осіб, керівників юридичних осіб, громадських об'єднань, фізичних осіб необхідну для проведення перевірки інформацію, крім інформації з обмеженим доступом.

4. Орган державної влади, орган місцевого самоврядування, їх посадові та службові особи, керівники юридичних осіб, громадських об'єднань, фізичні особи, яким надіслано запит члена дисциплінарної комісії адвокатів регіону, зобов'язані не пізніше десяти робочих днів з дня отримання запиту надати відповідну інформацію, копії документів.

5. Відмова в наданні інформації на запит члена дисциплінарної комісії адвокатів регіону, несвоєчасне або неповне надання інформації, надання інформації, що не відповідає дійсності, тягнуть за собою відповідальність, передбачену законом.

6. Член дисциплінарної комісії адвокатів регіону за результатами перевірки складає висновок, який має містити викладення фактів та обставин, виявлених під час перевірки, та пропозицію про відкриття або відмову у відкритті дисциплінарної справи.

7. Дисциплінарна скарга та/або окрема ухвала суду, висновок та всі матеріали перевірки подаються на розгляд дисциплінарної комісії адвокатів регіону для вирішення питання про відкриття або відмову у відкритті дисциплінарної справи.

Стаття 44. Відкриття дисциплінарної справи

1. За результатами розгляду дисциплінарної скарги, окремої ухвали суду, висновку та матеріалів перевірки колегія у складі не менше трьох членів дисциплінарної комісії адвокатів регіону більшістю голосів вирішує питання про відкриття або відмову у відкритті дисциплінарної справи стосовно адвоката.

2. Рішення про відкриття дисциплінарної справи з визначенням місця, дня і часу її розгляду чи про відмову у відкритті дисциплінарної справи надсилається або вручається під розписку адвокату та особі, яка ініціювала питання про дисциплінарну відповідальність адвоката (скаржнику), протягом трьох робочих днів з дня ухвалення такого рішення.

3. До рішення про відкриття дисциплінарної справи, яке надсилається або вручається адвокату та скаржнику, додається висновок члена дисциплінарної комісії адвокатів регіону, складений за результатами перевірки.

4. Рішення про відкриття дисциплінарної справи або про відмову у відкритті дисциплінарної справи може бути оскаржено протягом тридцяти днів з дня його ухвалення до Вищої дисциплінарної комісії адвокатури.

Вказані рішення можуть бути оскаржені до суду після їх перегляду Вищою дисциплінарною комісією адвокатури.

5. Підставами для оскарження та скасування рішення про відкриття дисциплінарної справи є:

- 1) відкриття дисциплінарної справи за анонімною дисциплінарною скаргою;
- 2) участь у складі колегії дисциплінарної комісії адвокатів регіону, що ухвалила рішення про відкриття дисциплінарної справи, особи, яка підлягає відводу з підстав, визначених статтею 46 цього Закону;
- 3) ухвалення рішення про відкриття дисциплінарної справи колегією, склад якої був неповноважним або сформованим з порушенням встановленої процедури.

6. Оскарження до суду рішення про відкриття дисциплінарної справи не зупиняє розпочатого дисциплінарного провадження.

Стаття 45. Учасники дисциплінарної справи

1. Розгляд дисциплінарної справи здійснюється дисциплінарною комісією адвокатів регіону за участю адвоката, стосовно якого відкрито дисциплінарну справу (адвокат), та особи, яка ініціювала питання про дисциплінарну відповідальність адвоката (скаржник).

Розгляд дисциплінарної справи, відкритої на підставі окремої ухвали суду, здійснюється без участі судді або колегії суддів, які постановили окрему ухвалу.

2. Адвокат, скаржник можуть брати участь у розгляді справи самостійно або через свого представника.

Стаття 46. Розгляд дисциплінарної справи

1. Дисциплінарна справа стосовно адвоката розглядається дисциплінарною комісією адвокатів регіону протягом тридцяти днів з дня її відкриття.

2. Розгляд дисциплінарної справи здійснюється на засадах змагальності, прозорості, об'єктивності та справедливості. Під час розгляду справи дисциплінарна комісія адвокатів регіону заслуховує повідомлення члена комісії, який проводив перевірку, про результати перевірки, пояснення адвоката, скаржника, інших заінтересованих осіб.

3. Адвокат та скаржник мають право надавати пояснення, ставити питання учасникам провадження, висловлювати заперечення, подавати докази на підтвердження своїх доводів, заявляти клопотання і відводи, користуватися правничою допомогою адвоката.

4. Член дисциплінарної комісії адвокатів регіону не може брати участь у розгляді дисциплінарної справи і підлягає відводу (самовідводу), якщо:

1) він є родичем осіб, які беруть участь у розгляді дисциплінарної справи;

2) він надає правничу допомогу особі, інтереси якої суперечать інтересам особи, якій надає правничу допомогу адвокат, щодо якого розглядається дисциплінарна справа;

3) буде встановлено інші обставини, що викликають сумнів у його неупередженості.

5. Адвоката та скаржника повідомляють про місце, день і час засідання у дисциплінарній справі завчасно, але не пізніше ніж за три робочі дні до дня засідання.

6. Повідомлення скаржнику надсилається на адресу, зазначену у скарзі, та через вказані у ній засоби зв'язку. Повідомлення адвокату надсилаються на адресу основного робочого місця адвоката та через засоби зв'язку адвоката, зазначені у Єдиному реєстрі адвокатів України. Повідомлення про засідання у дисциплінарній справі розміщується на офіційному веб-сайті Вищої дисциплінарної комісії адвокатури.

7. У разі неможливості з поважних причин брати участь у засіданні дисциплінарної комісії адвокатів регіону адвокат може надати по суті порушених питань письмові пояснення, які додаються до матеріалів справи. Письмові пояснення адвоката оголошуються на засіданні дисциплінарної комісії адвокатів регіону.

8. Неявка адвоката чи скаржника на засідання дисциплінарної комісії адвокатів регіону без поважних причин за умови наявності доказів завчасного повідомлення зазначених осіб не пізніше ніж за три робочі дні про місце, день і час засідання не перешкоджає розгляду дисциплінарної справи. У разі повторної неявки зазначених осіб на засідання комісії розгляд справи здійснюється за їх відсутності незалежно від причин неявки.

9. Розгляд дисциплінарної справи є відкритим, крім випадків, якщо відкритий розгляд справи може призвести до розголошення адвокатської таємниці.

10. Під час засідання дисциплінарної комісії адвокатів регіону ведеться протокол, який підписується головою та секретарем засідання. Учасники дисциплінарного провадження мають право фіксувати розгляд дисциплінарної справи будь-якими засобами аудіозапису.

11. Учасники дисциплінарного провадження, а також особа, яка здійснює фіксацію розгляду дисциплінарної справи, несуть відповідальність за розголошення адвокатської таємниці, встановлену законом.

Стаття 47. Рішення у дисциплінарній справі

1. За результатами розгляду дисциплінарної справи дисциплінарна комісія адвокатів регіону ухвалює одне з таких рішень:

1) про притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності за вчинення дисциплінарного проступку і застосування до нього дисциплінарного стягнення;

2) про закриття дисциплінарної справи з причин відсутності підстав для притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності.

2. Рішення дисциплінарної комісії адвокатів регіону ухвалюється більшістю голосів від її загального складу, крім рішення про припинення права на здійснення адвокатської діяльності, яке ухвалюється двома третинами голосів від її загального складу.

3. Рішення у дисциплінарній справі має бути вмотивованим. При визначенні виду дисциплінарного стягнення враховуються характер дисциплінарного проступку адвоката, його наслідки для клієнта адвоката та професії адвоката, дані, що характеризують особу адвоката, ступінь його вини, наявність пом'якшуючих та обтяжуючих обставин, у тому числі наявність інших дисциплінарних стягнень, а також інші обставини, що мають істотне значення для вирішення питання про притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності.

4. Рішення у дисциплінарній справі ухвалюється на закритій нараді за відсутності адвоката та скаржника.

5. Член дисциплінарної комісії адвокатів регіону, який проводив перевірку відомостей про дисциплінарний проступок адвоката, не бере участь у голосуванні.

6. Рішення оголошується на засіданні дисциплінарної комісії адвокатів регіону. Копія рішення надсилається або вручається під розписку адвокату та скаржнику протягом трьох робочих днів з дня ухвалення рішення.

Якщо розгляд дисциплінарної справи здійснювався на підставі окремої ухвали суду, то копія рішення надсилається також суду, який постановив окрему ухвалу.

Стаття 48. Оскарження рішення у дисциплінарній справі

1. Адвокат чи скаржник має право оскаржити рішення у дисциплінарній справі протягом тридцяти днів з дня його ухвалення до Вищої дисциплінарної комісії адвокатури.

Рішення у дисциплінарній справі може бути оскаржено до суду після його перегляду Вищою дисциплінарною комісією адвокатури.

2. Оскарження рішення про притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності зупиняє застосування дисциплінарного стягнення.

3. Вища дисциплінарна комісія адвокатури протягом десяти робочих днів з дня отримання скарги витребує матеріали дисциплінарної справи у відповідної дисциплінарної комісії адвокатів регіону та забезпечує розгляд скарги на рішення у дисциплінарній справі протягом тридцяти днів з дня одержання матеріалів дисциплінарної справи.

4. За результатами розгляду дисциплінарної справи Вища дисциплінарна комісія адвокатури ухвалює рішення, яке протягом трьох робочих днів надсилає адвокату, скаржнику, а у випадку розгляду дисциплінарної справи на підставі окремої ухвали суду – суду, який постановив окрему ухвалу, та дисциплінарній комісії адвокатів відповідного регіону.

5. Рішення Вищої дисциплінарної комісії адвокатури може бути оскаржено до суду адвокатом чи скаржником протягом тридцяти днів з дня його ухвалення.

6. У випадку скасування судом рішення Вищої дисциплінарної комісії адвокатури та/або відповідної дисциплінарної комісії адвокатів регіону суд може передати дисциплінарну справу на повторний розгляд до Вищої дисциплінарної комісії адвокатури.

Розділ VIII АДВОКАТСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ

Стаття 49. Засади адвокатського самоврядування

1. Адвокатське самоврядування ґрунтується на принципах виборності, гласності, обов'язковості для виконання адвокатами рішень органів адвокатського самоврядування, підзвітності, заборони втручання органів адвокатського самоврядування у професійну діяльність адвоката.

2. Брати участь у роботі органів адвокатського самоврядування та бути обраними до їх складу можуть лише адвокати України, які здійснюють адвокатську діяльність.

3. Адвокат не може бути обраний на посаду голови, заступника голови або члена органу адвокатського самоврядування більше двох визначених законом строків поспіль.

4. Рішення органів адвокатського самоврядування є відкритими та підлягають оприлюдненню на офіційному веб-сайті Національної асоціації адвокатів України та/або регіональної палати адвокатів не пізніше наступного дня після їх ухвалення.

Стаття 50. Завдання адвокатського самоврядування

1. Завданнями адвокатського самоврядування є:
  - 1) забезпечення дотримання засад адвокатської діяльності та принципів саморегулювання адвокатури;
  - 2) встановлення та забезпечення дотримання адвокатами належних стандартів якості правничої допомоги, сприяння підвищенню кваліфікації адвокатів;
  - 3) встановлення та забезпечення дотримання етичних стандартів професії адвоката;
  - 4) захист професійних прав адвокатів;
  - 5) сприяння дотриманню гарантій адвокатської діяльності;
  - 6) вирішення питань дисциплінарної відповідальності адвокатів;
  - 7) створення сприятливих умов для здійснення адвокатської діяльності;
  - 8) забезпечення відкритості інформації про адвокатуру та адвокатську діяльність;
  - 9) забезпечення ведення Єдиного реєстру адвокатів України;
  - 10) сприяння функціонуванню системи правосуддя згідно із Конституцією та законами України, участь в обранні (призначенні) членів Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, членів Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів у визначеному законом порядку.

Стаття 51. Організаційні форми адвокатського самоврядування

1. Адвокатське самоврядування здійснюється через Національну асоціацію адвокатів України та регіональні палати адвокатів (Автономної Республіки Крим, області, міста Києва, міста Севастополя).
2. Національна асоціація адвокатів України об'єднує всіх адвокатів України.
3. Регіональна палата адвокатів об'єднує всіх адвокатів регіону, адреса основного робочого місця яких знаходиться у відповідному регіоні.

Стаття 52. Національна асоціація адвокатів України

1. Національна асоціація адвокатів України є недержавною невідприємницькою саморегульованою неприбутковою організацією професійного самоврядування адвокатів України.
2. Національна асоціація адвокатів України, діючи через національні органи адвокатського самоврядування:

1) представляє адвокатуру України у відносинах з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими і службовими особами, громадськими об'єднаннями, міжнародними організаціями, фізичними та юридичними особами, делегує представників до органів державної влади;

2) захищає професійні права адвокатів та забезпечує дотримання гарантій адвокатської діяльності;

3) забезпечує дотримання етичних стандартів професії адвоката;

4) забезпечує дотримання адвокатами належних стандартів якості правничої допомоги, сприяє підвищенню кваліфікації адвокатів;

5) забезпечує доступ до інформації стосовно адвокатів України та її відкритість;

6) забезпечує ведення Єдиного реєстру адвокатів України;

7) сприяє функціонуванню системи правосуддя згідно із Конституцією та законами України;

8) виконує інші функції відповідно до цього Закону.

3. Національна асоціація адвокатів України є юридичною особою та діє через систему національних органів адвокатського самоврядування, передбачених цим Законом.

4. Національна асоціація адвокатів України відкриває банківські рахунки національним органам адвокатського самоврядування, наділяє їх грошовими коштами та іншим майном, необхідним для здійснення їх діяльності, в межах затвердженого з'їздом адвокатів України бюджету.

5. Національна асоціація адвокатів України утворюється з'їздом адвокатів України та не може бути реорганізована. Ліквідація Національної асоціації адвокатів України може бути здійснена лише на підставі закону.

6. Правові та організаційні засади утворення і діяльності Національної асоціації адвокатів України регулюються виключно цим Законом та її статутом.

Стаття 53. Регіональна палата адвокатів

1. Регіональна палата адвокатів є недержавною непідприємницькою саморегульованою неприбутковою організацією професійного самоврядування адвокатів у відповідному регіоні.

2. Регіональна палата адвокатів, діючи через регіональні органи адвокатського самоврядування:

1) представляє та захищає спільні професійні інтереси адвокатів регіону у відносинах з органами державної влади, органами місцевого

самоврядування, їх посадовими і службовими особами, громадськими об'єднаннями, міжнародними організаціями, фізичними та юридичними особами, делегує представників до органів державної влади у відповідному регіоні;

2) захищає професійні права та інтереси адвокатів регіону;

3) забезпечує дотримання гарантій адвокатської діяльності адвокатів регіону;

4) здійснює контроль за дотриманням адвокатами регіону Правил адвокатської етики та належних стандартів якості правничої допомоги;

5) сприяє підвищенню кваліфікації адвокатів регіону;

6) виконує інші функції відповідно до цього Закону.

3. Регіональна палата адвокатів є юридичною особою та діє через систему регіональних органів адвокатського самоврядування, передбачених цим Законом.

4. Регіональна палата адвокатів відкриває банківські рахунки регіональним органам адвокатського самоврядування, наділяє їх грошовими коштами та іншим майном, необхідним для здійснення їх діяльності, в межах затвердженого конференцією адвокатів регіону бюджету.

5. Регіональна палата адвокатів утворюється конференцією адвокатів відповідного регіону та не може бути реорганізована. Ліквідація регіональної палати адвокатів може бути здійснена лише на підставі закону.

6. Правові та організаційні засади утворення і діяльності регіональної палати адвокатів регулюються виключно цим Законом та її статутом.

Стаття 54. Система органів адвокатського самоврядування

1. Систему органів адвокатського самоврядування України складають національні та регіональні органи адвокатського самоврядування.

2. Національними органами адвокатського самоврядування є:

1) з'їзд адвокатів України;

2) Рада адвокатів України;

3) Вища кваліфікаційна комісія адвокатури;

4) Вища дисциплінарна комісія адвокатури;

5) Вища ревізійна комісія адвокатури.

3. Регіональними органами адвокатського самоврядування є:

1) конференція адвокатів регіону (Автономної Республіки Крим, області, міста Києва, міста Севастополя);

2) рада адвокатів регіону (Автономної Республіки Крим, області, міста Києва, міста Севастополя);

3) кваліфікаційна комісія адвокатів регіону (Автономної Республіки Крим, області, міста Києва, міста Севастополя);

4) дисциплінарна комісія адвокатів регіону (Автономної Республіки Крим, області, міста Києва, міста Севастополя);

5) ревізійна комісія адвокатів регіону (Автономної Республіки Крим, області, міста Києва, міста Севастополя).

4. Національні та регіональні органи адвокатського самоврядування не мають статусу юридичної особи та діють у рамках Національної асоціації адвокатів України і регіональної палати адвокатів відповідно.

5. Національні та регіональні органи адвокатського самоврядування діють незалежно та не підпорядковані один одному.

6. Члени національних та регіональних органів адвокатського самоврядування можуть отримувати винагороду за свою роботу, якщо таке рішення ухвалено з'їздом адвокатів України або конференцією адвокатів регіону. Розмір та порядок виплати винагороди встановлюються відповідним рішенням з'їзду адвокатів України або конференції адвокатів регіону.

Стаття 55. Конференція адвокатів регіону

1. Конференція адвокатів регіону є вищим органом адвокатського самоврядування у відповідному регіоні.

2. У конференції адвокатів регіону мають право брати участь усі адвокати, адреса основного робочого місця яких знаходиться у відповідному регіоні.

3. Конференція адвокатів регіону скликається радою адвокатів регіону не рідше одного разу на рік. Конференцію може бути скликано також за пропозицією не менш як однієї десятої від загальної кількості адвокатів регіону, адреса основного робочого місця яких знаходиться у відповідному регіоні, або Ради адвокатів України.

У разі якщо рада адвокатів регіону не скликає конференцію протягом тридцяти днів із дня надходження пропозиції про її скликання, адвокати, які підписали таку пропозицію, або Рада адвокатів України ухвалюють рішення про утворення організаційного бюро зі скликання конференції адвокатів регіону. Організаційне бюро має права ради адвокатів регіону щодо скликання і забезпечення проведення конференції адвокатів регіону та визначає особу, яка головує на конференції.

4. Рада адвокатів регіону або інші особи, зазначені у частині третій цієї статті, які скликають конференцію, визначають день, час і місце початку

роботи конференції адвокатів регіону та питання, що виносяться на її обговорення (порядок денний).

5. Не пізніше ніж за тридцять днів до дня початку роботи конференції адвокатів регіону на веб-сайті відповідної регіональної палати адвокатів та/або Національної асоціації адвокатів України оприлюднюється:

- 1) інформація про дату, час і місце проведення конференції;
- 2) порядок денний конференції;
- 3) матеріали, які необхідні для ухвалення рішень з питань порядку денного конференції;
- 4) інформація про початок прийняття документів від кандидатів на посади голів або членів органів адвокатського самоврядування – якщо до порядку денного включені такі питання.

6. До порядку денного конференції адвокатів регіону можуть бути внесені зміни за поданням:

- 1) кваліфікаційної комісії адвокатів регіону;
- 2) дисциплінарної комісії адвокатів регіону;
- 3) ревізійної комісії адвокатів регіону;
- 4) не менше п'яти відсотків адвокатів регіону, адреса основного робочого місця яких знаходиться у відповідному регіоні.

Зміни до порядку денного конференції вносяться лише шляхом включення до нього нових питань.

Зміни до порядку денного конференції та необхідні матеріали подаються до ради адвокатів регіону не пізніше ніж за п'ятнадцять днів до дня початку роботи конференції.

Змінений порядок денний конференції та нові матеріали оприлюднюються на веб-сайті відповідної регіональної палати адвокатів та/або Національної асоціації адвокатів України не пізніше ніж за десять днів до дня початку роботи конференції.

7. Адвокат, який має намір бути обраним на посаду голови або члена органу адвокатського самоврядування конференцією адвокатів регіону, звертається до відповідної ради адвокатів регіону не пізніше ніж за п'ятнадцять днів до дати проведення конференції із заявою про намір бути обраним на посаду голови або члена органу адвокатського самоврядування. Форма заяви затверджується Радою адвокатів України.

8. Разом із заявою про намір бути обраним на посаду голови або члена органу адвокатського самоврядування адвокат подає:

- 1) автобіографію;

2) мотиваційний лист, у якому викладаються мотиви бути обраним на посаду голови або члена органу адвокатського самоврядування;

3) копію документа, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України;

4) копію свідоцтва адвоката України;

5) копії документів про освіту, за наявності – вчені звання та наукові ступені;

б) письмову згоду на обробку персональних даних та оприлюднення копій документів, визначених частиною восьмою цієї статті, крім копії документа, передбаченого пунктом 3 частини восьмої цієї статті.

9. Рада адвокатів регіону приймає документи у хронологічному порядку надходження заяв та не пізніше наступного робочого дня оприлюднює отриману інформацію разом із копіями поданих документів, крім документа, передбаченого пунктом 3 частини восьмої цієї статті, на веб-сайті відповідної регіональної палати адвокатів та/або Національної асоціації адвокатів України.

10. Прийом документів завершується о 24 годині останнього дня строку, визначеного частиною сьомою цієї статті.

Рада адвокатів регіону не має права відмовити в прийнятті документів з інших підстав, ніж закінчення зазначеного строку.

11. Конференція адвокатів регіону вважається повноважною, якщо для участі в ній зареєструвалися:

1) 10% адвокатів регіону – для регіонів із кількістю адвокатів, адреса основного робочого місця яких знаходиться у відповідному регіоні, три тисячі і більше;

2) 12% адвокатів регіону – для регіонів із кількістю адвокатів, адреса основного робочого місця яких знаходиться у відповідному регіоні, від двох до трьох тисяч;

3) 15% адвокатів регіону – для регіонів із кількістю адвокатів, адреса основного робочого місця яких знаходиться у відповідному регіоні, менше двох тисяч.

12. Конференція адвокатів регіону:

1) затверджує регламент своєї роботи;

2) ухвалює рішення про створення регіональної палати адвокатів, затверджує її статут та вносить до нього зміни;

3) затверджує регламент ради адвокатів регіону, визначає кількість її членів, обирає голову та членів ради адвокатів регіону, достроково відкликає їх з посад;

- 4) обирає делегатів на з'їзд адвокатів України;
  - 5) обирає представника адвокатів регіону до складу Ради адвокатів України, Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури, Вищої дисциплінарної комісії адвокатури, достроково відкликає їх з посади;
  - 6) затверджує регламенти кваліфікаційної комісії адвокатів регіону, дисциплінарної комісії адвокатів регіону та ревізійної комісії адвокатів регіону;
  - 7) визначає кількість членів кваліфікаційної комісії адвокатів регіону та дисциплінарної комісії адвокатів регіону, обирає голову та членів кваліфікаційної комісії адвокатів регіону та дисциплінарної комісії адвокатів регіону, достроково відкликає їх з посад;
  - 8) визначає кількість членів ревізійної комісії адвокатів регіону, обирає голову та членів ревізійної комісії адвокатів регіону, достроково відкликає їх з посад;
  - 9) затверджує бюджет регіональної палати адвокатів;
  - 10) розглядає та затверджує звіт ради адвокатів регіону про її діяльність та виконання бюджету регіональної палати адвокатів, висновки ревізійної комісії адвокатів регіону, представників адвокатів регіону у складі Ради адвокатів України, Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури та Вищої дисциплінарної комісії адвокатури;
  - 11) переглядає та скасовує рішення ради адвокатів регіону;
  - 12) ухвалює інші рішення відповідно до цього Закону.
13. Конференція адвокатів регіону ухвалює рішення шляхом голосування більшістю голосів адвокатів, які зареєстровані для участі у конференції, якщо інше не передбачено цим Законом.
14. Конференція адвокатів регіону не може ухвалювати рішення з питань, не включених до порядку денного.

Стаття 56. Рада адвокатів регіону

1. Рада адвокатів регіону є виконавчим органом адвокатського самоврядування у відповідному регіоні.

Рада адвокатів регіону підконтрольна і підзвітна конференції адвокатів регіону.

2. Повноваження і порядок роботи ради адвокатів регіону визначаються цим Законом, а також статутом регіональної палати адвокатів та регламентом ради адвокатів регіону, що затверджуються конференцією адвокатів регіону.

3. Голова та члени ради адвокатів регіону обираються таємним рейтинговим голосуванням конференцією адвокатів регіону з числа адвокатів, стаж адвокатської діяльності яких становить не менше п'яти років, адреса основного робочого місця яких знаходиться відповідно в Автономній Республіці Крим, області, місті Києві, місті Севастополі і відомості про яких включено до Єдиного реєстру адвокатів України, строком на три роки. Кількість членів ради адвокатів регіону визначається конференцією адвокатів регіону.

4. На першому засіданні члени ради адвокатів регіону за пропозицією голови ради обирають зі свого складу заступника голови та секретаря ради.

Голова, заступник голови, секретар, член ради адвокатів регіону не можуть одночасно входити до складу Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури, Вищої дисциплінарної комісії адвокатури, Вищої ревізійної комісії адвокатури, дисциплінарної комісії адвокатів регіону, кваліфікаційної комісії адвокатів регіону, ревізійної комісії адвокатів регіону, комісії з оцінювання якості, повноти та своєчасності надання адвокатами безоплатної правничої допомоги.

Голова, заступник голови, секретар, член ради адвокатів регіону можуть бути достроково відкликані з посади за рішенням органу адвокатського самоврядування, який їх обирав на посаду.

5. Рада адвокатів регіону:

- 1) представляє адвокатів регіону;
- 2) складає порядок денний, скликає та забезпечує проведення конференції адвокатів регіону;
- 3) забезпечує виконання рішень конференції адвокатів регіону, здійснює контроль за їх виконанням;
- 4) здійснює інформаційно-методичне забезпечення адвокатів регіону, сприяє підвищенню їх кваліфікації;
- 5) приймає присягу адвоката України;
- 6) видає свідоцтво та посвідчення адвоката України;
- 7) визначає представників адвокатури до складу конкурсної комісії з відбору адвокатів для надання безоплатної вторинної правничої допомоги;
- 8) складає проект бюджету регіональної палати адвокатів;
- 9) розпоряджається майном регіональної палати адвокатів відповідно до затвердженого бюджету регіональної палати адвокатів та призначення майна;
- 10) забезпечує в установленому порядку внесення відомостей до Єдиного реєстру адвокатів України;
- 11) складає звіт про виконання бюджету регіональної палати адвокатів;

12) утворює комісію з оцінювання якості, повноти та своєчасності надання адвокатами безоплатної правничої допомоги;

13) виконує інші функції відповідно до цього Закону, рішень конференції адвокатів регіону, Ради адвокатів України, з'їзду адвокатів України.

6. Засідання ради адвокатів регіону є повноважним, якщо в його роботі бере участь більше половини її членів. Рада адвокатів регіону ухвалює рішення шляхом голосування більшістю голосів від загальної кількості її членів.

Стаття 57. Голова ради адвокатів регіону

1. Голова ради адвокатів регіону за посадою є головою регіональної палати адвокатів.

2. Голова ради адвокатів регіону представляє раду в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, громадських об'єднаннях, перед фізичними та юридичними особами.

3. Голова ради адвокатів регіону забезпечує скликання та проведення засідань ради адвокатів регіону, організовує і забезпечує ведення діловодства ради адвокатів регіону, розпоряджається коштами і майном регіональної палати адвокатів відповідно до затвердженого бюджету регіональної палати адвокатів, вчиняє інші дії, передбачені регламентом ради адвокатів регіону, статутом регіональної палати адвокатів, рішеннями конференції адвокатів регіону, ради адвокатів регіону, Ради адвокатів України, з'їзду адвокатів України.

4. Голова ради адвокатів регіону є розпорядником банківського рахунку відповідної регіональної палати адвокатів та відповідальною особою за розподіл коштів між регіональними органами адвокатського самоврядування відповідно до затвердженого конференцією адвокатів регіону бюджету регіональної палати адвокатів.

5. Голова ради адвокатів регіону має право бути невідкладно прийнятим у зв'язку із виконанням своїх повноважень керівниками відповідної регіональної та місцевих прокуратур, їх заступниками, керівниками відповідного регіонального органу Служби безпеки України, Міністерства внутрішніх справ України, поліції та іншого правоохоронного органу, іншими посадовими особами відповідних органів державної влади та органів місцевого самоврядування у відповідному регіоні з питань захисту та дотримання прав адвокатів.

Стаття 58. Кваліфікаційна комісія адвокатів регіону

1. Кваліфікаційна комісія адвокатів регіону утворюється і діє у відповідному регіоні з метою вирішення питань про допуск особи, яка виявила намір стати адвокатом, до складення кваліфікаційного іспиту, організації проведення кваліфікаційних іспитів та включення іноземних адвокатів до Єдиного реєстру адвокатів України.

2. Кваліфікаційна комісія адвокатів регіону підконтрольна і підзвітна конференції адвокатів регіону.

3. Повноваження і порядок роботи кваліфікаційної комісії адвокатів регіону визначаються цим Законом, а також статутом регіональної палати адвокатів та регламентом кваліфікаційної комісії адвокатів регіону, що затверджуються конференцією адвокатів регіону.

4. Голова та члени кваліфікаційної комісії адвокатів регіону обираються таємним рейтинговим голосуванням конференцією адвокатів регіону з числа адвокатів, стаж адвокатської діяльності яких становить не менше п'яти років, адреса основного робочого місця яких знаходиться відповідно в Автономній Республіці Крим, області, місті Києві, місті Севастополі і відомості про яких включено до Єдиного реєстру адвокатів України, строком на три роки.

Кількість членів кваліфікаційної комісії адвокатів регіону визначається конференцією адвокатів регіону.

Голова, член кваліфікаційної комісії адвокатів регіону можуть бути достроково відкликані з посади за рішенням конференції адвокатів регіону, яка обирала їх на посаду.

5. Кваліфікаційна комісія адвокатів регіону на своєму першому засіданні шляхом голосування більшістю голосів від загальної кількості її членів обирає зі свого складу заступника голови та секретаря комісії.

Заступник голови та секретар комісії за рішенням відповідної комісії можуть бути достроково відкликані з посади.

6. Голова, заступник голови, секретар, член кваліфікаційної комісії адвокатів регіону не можуть одночасно входити до складу Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури, Вищої дисциплінарної комісії адвокатури, Вищої ревізійної комісії адвокатури, Ради адвокатів України, ради адвокатів регіону, дисциплінарної комісії адвокатів регіону, ревізійної комісії адвокатів регіону, комісії з оцінювання якості, повноти та своєчасності надання адвокатами безоплатної правничої допомоги.

7. Голова кваліфікаційної комісії адвокатів регіону організовує і забезпечує ведення діловодства кваліфікаційної комісії адвокатів регіону, розпоряджається коштами і майном кваліфікаційної комісії адвокатів регіону відповідно до затвердженого конференцією адвокатів регіону бюджету.

8. До повноважень кваліфікаційної комісії адвокатів регіону належать:

1) перевірка відповідності особи, яка виявила намір стати адвокатом, вимогам, установленим пунктами 1–3 частини першої та частиною другою статті 6 цього Закону;

2) перевірка повноти та достовірності повідомлених особою, яка виявила намір стати адвокатом, відомостей;

3) ухвалення рішення про допуск особи, яка виявила намір стати адвокатом, до кваліфікаційного іспиту або відмову в допуску особи до кваліфікаційного іспиту;

4) організація проведення кваліфікаційних іспитів;

5) ухвалення рішення про включення іноземного адвоката до Єдиного реєстру адвокатів України;

6) вирішення інших питань, віднесених до повноважень кваліфікаційної комісії адвокатів регіону цим Законом, рішеннями конференції адвокатів регіону, Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури, Ради адвокатів України, з'їзду адвокатів України.

9. Засідання кваліфікаційної комісії адвокатів регіону вважається правомочним, якщо на ньому присутні більше половини її членів.

10. Рішення кваліфікаційної комісії адвокатів регіону ухвалюється шляхом голосування більшістю голосів її членів, присутніх на засіданні, якщо інше не передбачено цим Законом.

Стаття 59. Дисциплінарна комісія адвокатів регіону

1. Дисциплінарна комісія адвокатів регіону утворюється і діє у відповідному регіоні з метою вирішення питань щодо дисциплінарної відповідальності адвокатів.

2. Дисциплінарна комісія адвокатів регіону підконтрольна та підзвітна конференції адвокатів регіону.

3. Повноваження і порядок роботи дисциплінарної комісії адвокатів регіону визначаються цим Законом, а також статутом регіональної палати адвокатів та регламентом дисциплінарної комісії адвокатів регіону, що затверджуються конференцією адвокатів регіону.

4. Голова та члени дисциплінарної комісії адвокатів регіону обираються таємним рейтинговим голосуванням конференцією адвокатів регіону з числа адвокатів, стаж адвокатської діяльності яких становить не менше п'яти років, адреса основного робочого місця яких знаходиться відповідно в Автономній Республіці Крим, області, місті Києві, місті Севастополі і відомості про яких включено до Єдиного реєстру адвокатів України, строком на три роки.

Кількість членів дисциплінарної комісії адвокатів регіону визначається конференцією адвокатів регіону.

Голова, член дисциплінарної комісії адвокатів регіону можуть бути достроково відкликані з посади за рішенням конференції адвокатів регіону, яка обирала їх на посаду.

5. Дисциплінарна комісія адвокатів регіону на своєму першому засіданні шляхом голосування більшістю голосів від загальної кількості її членів обирає зі свого складу заступника голови та секретаря комісії.

Заступник голови та секретар комісії за рішенням відповідної комісії можуть бути достроково відкликані з посади.

6. Голова, заступник голови, секретар та член дисциплінарної комісії адвокатів регіону не можуть одночасно входити до складу Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури, Вищої дисциплінарної комісії адвокатури, Вищої ревізійної комісії адвокатури, Ради адвокатів України, ради адвокатів регіону, кваліфікаційної комісії адвокатів регіону, ревізійної комісії адвокатів регіону, комісії з оцінювання якості, повноти та своєчасності надання адвокатами безоплатної правничої допомоги.

7. Голова дисциплінарної комісії адвокатів регіону організовує і забезпечує ведення діловодства дисциплінарної комісії адвокатів регіону, розпоряджається коштами і майном дисциплінарної комісії адвокатів регіону відповідно до затвердженого конференцією адвокатів регіону бюджету.

8. До повноважень дисциплінарної комісії адвокатів регіону належать:

- 1) здійснення дисциплінарного провадження стосовно адвокатів;
- 2) ухвалення рішень про зупинення або припинення права на здійснення адвокатської діяльності.

9. Засідання дисциплінарної комісії адвокатів регіону вважається правомочним, якщо на ньому присутні більше половини її членів.

10. Рішення дисциплінарної комісії адвокатів регіону ухвалюється шляхом голосування більшістю голосів її членів, присутніх на засіданні, якщо інше не передбачено цим Законом.

Стаття 60. Ревізійна комісія адвокатів регіону

1. Для здійснення контролю за фінансово-господарською діяльністю регіональної палати адвокатів та виконанням регіональними органами адвокатського самоврядування бюджету регіональної палати адвокатів утворюється і діє ревізійна комісія адвокатів регіону.

2. Ревізійна комісія адвокатів регіону підконтрольна та підзвітна конференції адвокатів регіону.

3. Повноваження і порядок роботи ревізійної комісії адвокатів регіону визначаються цим Законом, а також статутом регіональної палати адвокатів

та регламентом ревізійної комісії адвокатів регіону, що затверджуються конференцією адвокатів регіону.

4. Голова та члени ревізійної комісії адвокатів регіону обираються таємним рейтинговим голосуванням конференцією адвокатів регіону з числа адвокатів, стаж адвокатської діяльності яких становить не менше п'яти років, адреса основного робочого місця яких знаходиться в Автономній Республіці Крим, області, місті Києві, місті Севастополі і відомості про яких включено до Єдиного реєстру адвокатів України, строком на три роки. Кількість членів ревізійної комісії адвокатів регіону визначається конференцією адвокатів регіону.

Голова, член ревізійної комісії адвокатів регіону можуть бути достроково відкликані з посади за рішенням конференції адвокатів регіону, яка обирала їх на посаду.

5. Голова, член ревізійної комісії адвокатів регіону не можуть одночасно входити до складу Вищої ревізійної комісії адвокатури, Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури, Вищої дисциплінарної комісії адвокатури, Ради адвокатів України, ради адвокатів регіону, кваліфікаційної комісії адвокатів регіону, дисциплінарної комісії адвокатів регіону, комісії з оцінювання якості, повноти та своєчасності надання адвокатами безоплатної правничої допомоги.

6. За результатами перевірок ревізійна комісія адвокатів регіону складає висновки, які подає на розгляд та затвердження конференції адвокатів регіону. Після затвердження висновків конференцією адвокатів регіону ревізійна комісія адвокатів регіону надає їх Вищій ревізійній комісії адвокатури. Ревізійна комісія адвокатів регіону може подавати результати перевірок Раді адвокатів України та з'їзду адвокатів України.

7. Голова ревізійної комісії адвокатів регіону організовує і забезпечує ведення діловодства ревізійної комісії адвокатів регіону, розпоряджається коштами і майном ревізійної комісії адвокатів регіону відповідно до затвердженого конференцією адвокатів регіону бюджету.

Стаття 61. Вища кваліфікаційна комісія адвокатури

1. Вища кваліфікаційна комісія адвокатури є постійно діючим колегіальним органом адвокатського самоврядування в Україні, який забезпечує проведення та прийняття кваліфікаційних іспитів.

Вища кваліфікаційна комісія адвокатури підконтрольна і підзвітна з'їзду адвокатів України.

2. Повноваження і порядок роботи Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури визначаються цим Законом, а також статутом Національної асоціації адвокатів України та регламентом Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури, що затверджуються з'їздом адвокатів України.

3. До складу Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури входять тридцять членів, стаж адвокатської діяльності яких становить не менше п'яти років: по одному представнику від кожного регіону, які обираються конференцією адвокатів регіону, голова і два заступники голови, які обираються шляхом таємного рейтингового голосування з'їздом адвокатів України.

Секретар Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури обирається членами комісії зі свого складу шляхом голосування більшістю голосів від загальної кількості членів Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури.

Строк повноважень голови, заступників голови, секретаря і членів Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури становить три роки.

Голова, заступник голови, член Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури можуть бути достроково відкликані з посади за рішенням органу адвокатського самоврядування, який обирає їх на посаду.

Секретар Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури може бути достроково відкликаний з посади за її рішенням.

4. Голова, заступник голови, секретар, член Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури не можуть одночасно входити до складу Вищої дисциплінарної комісії адвокатури, Вищої ревізійної комісії адвокатури, Ради адвокатів України, ради адвокатів регіону, кваліфікаційної комісії адвокатів регіону, дисциплінарної комісії адвокатів регіону, ревізійної комісії адвокатів регіону, комісії з оцінювання якості, повноти та своєчасності надання адвокатами безоплатної правничої допомоги.

5. Вища кваліфікаційна комісія адвокатури є повноважною за умови обрання не менше двох третин її складу.

6. Вища кваліфікаційна комісія адвокатури:

- 1) забезпечує проведення кваліфікаційного іспиту;
- 2) розробляє та затверджує положення про кваліфікаційний іспит;
- 3) розробляє та затверджує положення про стажера адвоката;
- 4) ухвалює рішення про позитивний або негативний результат складення кваліфікаційного іспиту особою, яка виявила намір стати адвокатом;
- 5) розглядає скарги щодо відмови в допуску особи до кваліфікаційного іспиту та результату складення кваліфікаційного іспиту;
- 6) виконує інші функції відповідно до цього Закону.

7. Вища кваліфікаційна комісія адвокатури діє у складі двох палат – атестаційної та апеляційної.

8. Порядок формування та організації діяльності атестаційної та апеляційної палат Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури визначається регламентом Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури.

9. Склад атестаційної та апеляційної палат Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури затверджується головою Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури.

10. Атестаційна палата ухвалює рішення про позитивний або негативний результат складення кваліфікаційного іспиту особою, яка виявила намір стати адвокатом.

11. Апеляційна палата розглядає скарги щодо відмови в допуску особи до кваліфікаційного іспиту та скарги щодо результату складення кваліфікаційного іспиту.

12. Одна й та сама особа не може одночасно бути членом атестаційної та апеляційної палат.

13. Засідання атестаційної, апеляційної палат вважається правомочним, якщо на ньому присутні більше половини від загальної кількості членів палати.

14. Рішення атестаційної, апеляційної палат ухвалюється відкритим голосуванням більшістю голосів членів палати, присутніх на засіданні.

15. Голова Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури представляє Вищу кваліфікаційну комісію адвокатури в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, громадських об'єднаннях, перед фізичними та юридичними особами.

Голова Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури забезпечує скликання та проведення засідань палатами Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури, організовує і забезпечує ведення діловодства у Вищій кваліфікаційній комісії адвокатури, розпоряджається коштами і майном Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури відповідно до затвердженого з'їздом адвокатів України бюджету, вчиняє інші дії, передбачені цим Законом, регламентом Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури, рішеннями Ради адвокатів України і з'їзду адвокатів України.

Стаття 62. Вища дисциплінарна комісія адвокатури

1. Вища дисциплінарна комісія адвокатури є постійно діючим колегіальним органом адвокатського самоврядування в Україні, який діє з метою розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність дисциплінарних комісій адвокатів регіону.

Вища дисциплінарна комісія адвокатури підконтрольна і підзвітна з'їзду адвокатів України.

2. Повноваження і порядок роботи Вищої дисциплінарної комісії адвокатури визначаються цим Законом, а також статутом Національної асоціації адвокатів України та регламентом Вищої дисциплінарної комісії адвокатури, що затверджуються з'їздом адвокатів України.

3. До складу Вищої дисциплінарної комісії адвокатури входять тридцять членів, стаж адвокатської діяльності яких становить не менше п'яти років: по одному представнику від кожного регіону, які обираються конференцією адвокатів регіону, голова і два заступники голови, які обираються шляхом таємного рейтингового голосування з'їздом адвокатів України.

Секретар Вищої дисциплінарної комісії адвокатури обирається членами комісії зі свого складу шляхом голосування більшістю голосів від загальної кількості членів Вищої дисциплінарної комісії адвокатури.

4. Строк повноважень голови, заступників голови, секретаря і членів Вищої дисциплінарної комісії адвокатури становить три роки.

Голова, заступник голови, член Вищої дисциплінарної комісії адвокатури можуть бути достроково відкликані з посади за рішенням органу адвокатського самоврядування, який обирає їх на посаду.

Секретар Вищої дисциплінарної комісії адвокатури може бути достроково відкликаний з посади за її рішенням.

5. Голова, заступник голови, секретар, член Вищої дисциплінарної комісії адвокатури не можуть одночасно входити до складу Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури, Вищої ревізійної комісії адвокатури, Ради адвокатів України, ради адвокатів регіону, кваліфікаційної комісії адвокатів регіону, дисциплінарної комісії адвокатів регіону, ревізійної комісії адвокатів регіону, комісії з оцінювання якості, повноти та своєчасності надання адвокатами безоплатної правничої допомоги.

6. Вища дисциплінарна комісія адвокатури є повноважною за умови обрання не менше двох третин її складу.

7. Вища дисциплінарна комісія адвокатури:

1) розглядає скарги на рішення, дії чи бездіяльність дисциплінарних комісій адвокатів регіону;

2) узагальнює дисциплінарну практику дисциплінарних комісій адвокатів регіону;

3) тлумачить Правила адвокатської етики;

4) виконує інші функції відповідно до цього Закону.

8. Вища дисциплінарна комісія адвокатури за результатами розгляду скарги на рішення, дії чи бездіяльність дисциплінарної комісії адвокатів регіону має право:

1) залишити скаргу без задоволення, а рішення дисциплінарної комісії адвокатів регіону без змін;

2) змінити рішення дисциплінарної комісії адвокатів регіону;

3) скасувати рішення дисциплінарної комісії адвокатів регіону та ухвалити нове рішення;

4) направити справу для нового розгляду до відповідної дисциплінарної комісії адвокатів регіону та зобов'язати дисциплінарну комісію адвокатів регіону вчинити певні дії.

9. Засідання Вищої дисциплінарної комісії адвокатури вважається правомочним, якщо на ньому присутні більше половини від загальної кількості членів комісії.

10. Рішення Вищої дисциплінарної комісії адвокатури ухвалюються шляхом відкритого голосування більшістю голосів членів комісії, присутніх на засіданні.

11. Рішення Вищої дисциплінарної комісії адвокатури може бути оскаржено до суду протягом тридцяти днів з дня його ухвалення.

12. Голова Вищої дисциплінарної комісії адвокатури представляє Вищу дисциплінарну комісію адвокатури в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, громадських об'єднаннях, перед фізичними та юридичними особами.

Голова Вищої дисциплінарної комісії адвокатури забезпечує скликання та проведення засідань Вищої дисциплінарної комісії адвокатури, організовує і забезпечує ведення діловодства у Вищій дисциплінарній комісії адвокатури, розпоряджається коштами і майном Вищої дисциплінарної комісії адвокатури відповідно до затвердженого з'їздом адвокатів України бюджету, вчиняє інші дії, передбачені цим Законом, регламентом Вищої дисциплінарної комісії адвокатури, рішеннями Ради адвокатів України і з'їзду адвокатів України.

Стаття 63. Вища ревізійна комісія адвокатури

1. Для здійснення контролю за фінансово-господарською діяльністю Національної асоціації адвокатів України та регіональних палат адвокатів, а також виконанням національними та регіональними органами адвокатського самоврядування затверджених бюджетів утворюється і діє Вища ревізійна комісія адвокатури.

Вища ревізійна комісія адвокатури підконтрольна і підзвітна з'їзду адвокатів України.

2. Повноваження і порядок роботи Вищої ревізійної комісії адвокатури визначаються цим Законом, а також статутом Національної асоціації

адвокатів України та регламентом Вищої ревізійної комісії адвокатури, що затверджуються з'їздом адвокатів України.

3. Голова та члени Вищої ревізійної комісії адвокатури обираються таємним рейтинговим голосуванням з'їздом адвокатів України строком на три роки з числа адвокатів, стаж адвокатської діяльності яких становить не менше п'яти років. Кількість членів Вищої ревізійної комісії адвокатури визначається з'їздом адвокатів України.

Голова, член Вищої ревізійної комісії адвокатури можуть бути достроково відкликані з посади за рішенням з'їзду адвокатів України.

4. Голова, член Вищої ревізійної комісії адвокатури не можуть одночасно входити до складу Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури, Вищої дисциплінарної комісії адвокатури, Ради адвокатів України, ради адвокатів регіону, кваліфікаційної комісії адвокатів регіону, дисциплінарної комісії адвокатів регіону, ревізійної комісії адвокатів регіону, комісії з оцінювання якості, повноти та своєчасності надання адвокатами безоплатної правничої допомоги.

5. За результатами перевірок Вища ревізійна комісія адвокатури складає висновки, які подає на розгляд та затвердження з'їзду адвокатів України. Вища ревізійна комісія адвокатури може подавати результати перевірок Раді адвокатів України.

6. Голова Вищої ревізійної комісії адвокатури організовує і забезпечує ведення діловодства у Вищій ревізійній комісії адвокатури, розпоряджається коштами і майном Вищої ревізійної комісії адвокатури відповідно до затвердженого з'їздом адвокатів України бюджету, вчиняє інші дії, передбачені цим Законом, регламентом Вищої ревізійної комісії адвокатури, рішеннями Ради адвокатів України і з'їзду адвокатів України.

Стаття 64. З'їзд адвокатів України

1. З'їзд адвокатів України є вищим органом адвокатського самоврядування в Україні.

2. Делегати з'їзду адвокатів України обираються шляхом таємного рейтингового голосування відносно більшістю голосів адвокатів, які беруть участь у конференції адвокатів регіону.

3. Квота представництва на з'їзді адвокатів України визначається Радою адвокатів України.

Квота представництва (кількість делегатів від регіону, пропорційна певній кількості адвокатів, основне робоче місце яких знаходиться у регіоні) є однаковою для всіх регіонів.

4. Члени національних органів адвокатського самоврядування, які не обрані делегатами з'їзду адвокатів України, можуть брати участь у з'їзді без права участі у голосуванні.

5. З'їзд адвокатів України скликається Радою адвокатів України щорічно. З'їзд адвокатів України скликається Радою адвокатів України у тридцятиденний строк на вимогу не менш як однієї десятої від загальної кількості адвокатів, включених до Єдиного реєстру адвокатів України, або не менш як однієї третини рад адвокатів регіонів.

6. У разі якщо Рада адвокатів України не скликає з'їзд адвокатів України протягом тридцяти днів із дня надходження пропозиції про скликання з'їзду, адвокати або представники рад адвокатів регіонів, які підписали таку пропозицію, ухвалюють рішення про утворення організаційного бюро зі скликання з'їзду адвокатів України. Організаційне бюро має право скликати та забезпечувати проведення з'їзду адвокатів України, визначати особу, яка головує на засіданні з'їзду.

7. Рада адвокатів України або інші особи, зазначені у частині п'ятій цієї статті, які скликають з'їзд адвокатів України, визначають день, час і місце початку роботи з'їзду та питання, що виносяться на його обговорення (порядок денний).

8. Не пізніше ніж за сорок п'ять днів до дня початку роботи з'їзду адвокатів України на офіційному веб-сайті Національної асоціації адвокатів України оприлюднюються:

- 1) інформація про дату, час і місце проведення з'їзду адвокатів України;
- 2) порядок денний з'їзду адвокатів України;
- 3) матеріали, які необхідні для ухвалення рішень з питань порядку денного з'їзду;
- 4) інформація про початок прийняття документів від кандидатів на посади голів або членів органів адвокатського самоврядування – якщо до порядку денного включені такі питання.

9. До порядку денного з'їзду адвокатів України можуть бути внесені зміни за поданням:

- 1) не менше п'яти рад адвокатів регіону;
- 2) Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури;
- 3) Вищої дисциплінарної комісії адвокатури;
- 4) Вищої ревізійної комісії адвокатури.

Зміни до порядку денного з'їзду вносяться лише шляхом включення до нього нових питань.

Зміни до порядку денного з'їзду та необхідні матеріали подаються до Ради адвокатів України не пізніше ніж за двадцять п'ять днів до дня початку роботи з'їзду адвокатів України.

Змінений порядок денний з'їзду адвокатів України та нові матеріали оприлюднюються на офіційному веб-сайті Національної асоціації адвокатів України не пізніше ніж за двадцять днів до дня початку роботи з'їзду.

10. Адвокат, який має намір бути обраним на посаду голови або члена органу адвокатського самоврядування з'їздом адвокатів України, звертається до Ради адвокатів України не пізніше ніж за двадцять п'ять днів до дати проведення з'їзду із заявою про намір бути обраним на посаду голови або члена органу адвокатського самоврядування. Форма заяви затверджується Радою адвокатів України.

11. Разом із заявою про намір бути обраним на посаду голови або члена органу адвокатського самоврядування адвокат подає:

- 1) автобіографію;
- 2) мотиваційний лист, у якому викладаються мотиви бути обраним на посаду голови або члена органу адвокатського самоврядування;
- 3) копію документа, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України;
- 4) копію свідоцтва адвоката України;
- 5) копії документів про освіту, за наявності – вчені звання та наукові ступені;
- б) письмову згоду на обробку персональних даних та оприлюднення копій документів, визначених цією статтею, крім копії документа, передбаченого пунктом 3 частини одинадцятої цієї статті.

12. Рада адвокатів України приймає документи у хронологічному порядку надходження заяв та не пізніше наступного робочого дня оприлюднює отриману інформацію разом із копіями поданих документів, крім документа, передбаченого пунктом 3 частини одинадцятої цієї статті, на офіційному веб-сайті Національної асоціації адвокатів України.

13. Прийом документів завершується о 24 годині останнього дня строку, визначеного частиною десятою цієї статті.

Рада адвокатів України не має права відмовити в прийнятті документів з інших підстав, ніж закінчення зазначеного строку.

14. З'їзд адвокатів України є повноважним, якщо для участі в його роботі зареєструвалися більше половини обраних делегатів, які представляють більшість конференцій адвокатів регіонів.

15. З'їзд адвокатів України:

- 1) затверджує регламент своєї роботи;
- 2) обирає голову і заступників голови Ради адвокатів України, Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури, Вищої дисциплінарної комісії

адвокатури, голову і членів Вищої ревізійної комісії адвокатури та достроково відкликає їх з посад;

3) затверджує статут Національної асоціації адвокатів України та вносить до нього зміни;

4) затверджує Правила адвокатської етики;

5) затверджує регламенти Ради адвокатів України, Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури, Вищої дисциплінарної комісії адвокатури, Вищої ревізійної комісії адвокатури та вносить до них зміни;

6) розглядає та затверджує звіти Ради адвокатів України, Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури, Вищої дисциплінарної комісії адвокатури, висновки Вищої ревізійної комісії адвокатури;

7) обирає двох членів Вищої ради правосуддя шляхом таємного рейтингового голосування, якщо інше не передбачено законом;

8) обирає двох членів до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України шляхом таємного рейтингового голосування, якщо інше не передбачено законом;

9) призначає члена Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокуратури шляхом таємного рейтингового голосування, якщо інше не передбачено законом;

10) затверджує бюджет адвокатського самоврядування України на підставі проекту, підготовленого Радою адвокатів України;

11) встановлює розмір щорічних внесків адвокатів на фінансування діяльності органів адвокатського самоврядування;

12) встановлює розмір плати за складання кваліфікаційного іспиту у межах, визначених цим Законом;

13) затверджує порядок ведення Єдиного реєстру адвокатів України;

14) переглядає та скасовує рішення Ради адвокатів України;

15) здійснює інші повноваження відповідно до цього Закону.

16. З'їзд адвокатів України може ухвалити рішення з будь-якого питання адвокатського самоврядування, крім питань, віднесених до компетенції:

а) конференції або ради адвокатів регіону;

б) Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури або кваліфікаційної комісії адвокатів регіону;

в) Вищої дисциплінарної комісії адвокатури або дисциплінарної комісії адвокатів регіону.

17. Рішення з'їзду адвокатів України ухвалюються шляхом голосування більшістю голосів делегатів, які зареєстровані для участі у з'їзді, якщо інше не передбачено цим Законом або іншими законами України.

18. З'їзд адвокатів України не може ухвалити рішення з питань, не включених до порядку денного.

19. З'їзд адвокатів України може працювати не більше 30 календарних днів з дня його відкриття. У роботі з'їзду може бути оголошено перерву або перерви в межах цього строку.

Стаття 65. Рада адвокатів України

1. Рада адвокатів України є виконавчим органом адвокатського самоврядування в Україні.

Повноваження і порядок роботи Ради адвокатів України визначаються цим Законом, а також статутом Національної асоціації адвокатів України та регламентом Ради адвокатів України, що затверджуються з'їздом адвокатів України.

Рада адвокатів України підконтрольна і підзвітна з'їзду адвокатів України.

2. Рада адвокатів України складається з тридцяти членів, стаж адвокатської діяльності яких становить не менше п'яти років. До складу Ради адвокатів України входять по одному представнику від кожного регіону, які обираються конференцією адвокатів регіону, та голова і два заступники голови, які обираються шляхом таємного рейтингового голосування з'їздом адвокатів України. Секретар Ради адвокатів України обирається Радою адвокатів України зі складу членів Ради адвокатів України. Рада адвокатів України може достроково відкликати з посади секретаря Ради.

3. Строк повноважень голови, заступників голови, секретаря і членів Ради адвокатів України становить три роки. Одна й та сама особа не може бути головою, заступником голови, секретарем або членом Ради адвокатів України більше ніж два строки підряд.

Голова, заступник голови, секретар, член Ради адвокатів України можуть бути достроково відкликані з посади за рішенням органу адвокатського самоврядування, який обирав їх на посаду.

Голова, заступники голови, секретар, члени Ради адвокатів України не можуть одночасно входити до складу Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури, Вищої дисциплінарної комісії адвокатури, Вищої ревізійної комісії адвокатури, кваліфікаційної комісії адвокатів регіону, дисциплінарної комісії адвокатів регіону, ревізійної комісії адвокатів регіону, комісії з оцінювання якості, повноти та своєчасності надання адвокатами безоплатної правничої допомоги.

4. Рада адвокатів України:

- 1) складає порядок денний, забезпечує скликання та проведення з'їзду адвокатів України;
- 2) визначає квоту представництва адвокатів на з'їзді адвокатів України;
- 3) забезпечує виконання рішень з'їзду адвокатів України;
- 4) здійснює організаційне, методичне, інформаційне забезпечення ведення Єдиного реєстру адвокатів України, здійснює контроль за діяльністю рад адвокатів регіонів щодо внесення відомостей до Єдиного реєстру адвокатів України та надання витягів з нього;
- 5) затверджує примірні регламенти конференції адвокатів регіону, ради адвокатів регіону, кваліфікаційної комісії адвокатів регіону, дисциплінарної комісії адвокатів регіону, ревізійної комісії адвокатів регіону;
- 6) затверджує положення про комісію з оцінювання якості, повноти та своєчасності надання адвокатами безоплатної правничої допомоги;
- 7) складає проект бюджету адвокатського самоврядування України;
- 8) забезпечує фінансування національних органів адвокатського самоврядування згідно із затвердженим з'їздом адвокатів України бюджетом;
- 9) сприяє діяльності рад адвокатів регіонів, координує їх діяльність;
- 10) сприяє забезпеченню гарантій адвокатської діяльності, захисту професійних і соціальних прав адвокатів;
- 11) розпоряджається майном Національної асоціації адвокатів України відповідно до затвердженого бюджету адвокатського самоврядування України та призначення майна;
- 12) складає звіт про виконання бюджету адвокатського самоврядування України;
- 13) ухвалює рішення про створення та організацію комітетів, комісій Національної асоціації адвокатів України для забезпечення напрямів її діяльності;
- 14) розглядає скарги на рішення, дії чи бездіяльність рад адвокатів регіонів, їх голів;
- 15) визначає засіб масової інформації Національної асоціації адвокатів України;
- 16) забезпечує ведення офіційного веб-сайту Національної асоціації адвокатів України;
- 17) виконує інші функції відповідно до цього Закону та рішень з'їзду адвокатів України.

5. Засідання Ради адвокатів України скликаються головою Ради адвокатів України, а в разі його відсутності – одним із заступників голови не

рідше одного разу на два місяці. Засідання Ради адвокатів України може бути також скликане за пропозицією не менш як однієї п'ятої від загального складу членів Ради.

У разі якщо голова Ради адвокатів України або його заступник не скликає засідання Ради протягом тридцяти днів із дня надходження пропозиції про скликання засідання, члени Ради адвокатів України, які підписали таку пропозицію, ухвалюють рішення про утворення організаційного бюро зі скликання Ради адвокатів України. Організаційне бюро має право скликати та забезпечувати проведення засідань Ради, визначати особу, яка головує на засіданні Ради.

6. Засідання Ради адвокатів України є повноважним, якщо на ньому присутні більше половини членів Ради.

7. Рішення Ради адвокатів України ухвалюються більшістю голосів її членів, присутніх на засіданні.

У разі рівного розподілу голосів членів Ради голос головуючого на засіданні є вирішальним.

Стаття 66. Голова Ради адвокатів України

1. Голова Ради адвокатів України за посадою є головою Національної асоціації адвокатів України.

2. Голова Ради адвокатів України представляє Раду адвокатів України та Національну асоціацію адвокатів України в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, громадських об'єднаннях, міжнародних організаціях, перед фізичними та юридичними особами.

3. Голова Ради адвокатів України забезпечує скликання та проведення засідань Ради адвокатів України, розподіляє обов'язки між своїми заступниками, організовує і забезпечує ведення діловодства Ради адвокатів України, розпоряджається коштами і майном Національної асоціації адвокатів України відповідно до затвердженого бюджету адвокатського самоврядування України, організовує і забезпечує роботу секретаріату Національної асоціації адвокатів України, вчиняє інші дії, передбачені цим Законом, регламентом Ради адвокатів України, статутом Національної асоціації адвокатів України, рішеннями Ради адвокатів України і з'їзду адвокатів України.

4. Голова Ради адвокатів України є розпорядником банківського рахунку Національної асоціації адвокатів України і особисто відповідає за належний розподіл коштів між національними органами адвокатського самоврядування України відповідно до затвердженого з'їздом адвокатів України бюджету адвокатського самоврядування України.

5. Голова Ради адвокатів України має право бути невідкладно прийнятим у зв'язку із виконанням своїх повноважень Генеральним прокурором, його заступниками, керівниками регіональних та місцевих прокуратур, їх заступниками, керівниками Служби безпеки України, Міністерства внутрішніх справ України, поліції та інших правоохоронних органів, іншими посадовими особами органів державної влади та органів місцевого самоврядування з питань захисту та дотримання прав адвокатів.

Стаття 67. **Обов'язковість рішень органів адвокатського самоврядування**

1. Рішення з'їзду адвокатів України та Ради адвокатів України є обов'язковими до виконання всіма адвокатами.

2. Рішення Ради адвокатів України не може суперечити рішенню з'їзду адвокатів України.

3. Рішення конференції адвокатів регіону та ради адвокатів регіону є обов'язковими до виконання адвокатами, основне робоче місце яких знаходиться у відповідному регіоні.

4. Рішення ради адвокатів регіону не може суперечити рішенню конференції адвокатів регіону.

5. Рішення регіональних органів адвокатського самоврядування не можуть суперечити рішенням національних органів адвокатського самоврядування, ухваленим у межах їх компетенції.

6. Рішення органу адвокатського самоврядування набирає чинності з дня його ухвалення, якщо інший строк не передбачено самим рішенням.

7. Рішення органу адвокатського самоврядування може бути переглянуто іншим органом адвокатського самоврядування лише у випадку, визначеному цим Законом.

Розділ IX ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АДВОКАТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Стаття 68. **Джерела фінансування діяльності органів адвокатського самоврядування**

1. Функціонування органів адвокатського самоврядування здійснюється за рахунок:

1) плати за складання кваліфікаційного іспиту;

- 2) щорічних внесків адвокатів на фінансування діяльності органів адвокатського самоврядування;
  - 3) добровільних внесків адвокатів, адвокатських бюро, адвокатських об'єднань;
  - 4) добровільних внесків фізичних і юридичних осіб;
  - 5) інших не заборонених законом джерел.
2. Установлення органами адвокатського самоврядування внесків чи інших платежів, не передбачених цим Законом, забороняється.

Стаття 69. Плата за складання кваліфікаційного іспиту

1. Розмір плати за складання кваліфікаційного іспиту встановлюється з'їздом адвокатів України в затверджуваному ним бюджеті, має бути кратним розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб та однаковим для всіх осіб, які виявили намір стати адвокатом, у межах строку дії такого бюджету.
2. Розмір плати за складання кваліфікаційного іспиту не може перевищувати трьох прожиткових мінімумів для працездатних осіб, встановленого законом на день подання особою заяви про допуск до складення кваліфікаційного іспиту.
3. Плата за складання кваліфікаційного іспиту перераховується особами, які виявили намір стати адвокатом, на рахунок відповідної регіональної палати адвокатів.

Стаття 70. Внески адвокатів на фінансування діяльності органів адвокатського самоврядування

1. Розмір щорічних внесків адвокатів на фінансування діяльності органів адвокатського самоврядування визначається з урахуванням потреби покриття витрат на забезпечення діяльності національних та регіональних органів адвокатського самоврядування та ведення Єдиного реєстру адвокатів України.
2. Розмір щорічних внесків адвокатів на фінансування діяльності органів адвокатського самоврядування встановлюється з'їздом адвокатів України в затверджуваному ним бюджеті.
3. Розмір щорічних внесків адвокатів на фінансування діяльності органів адвокатського самоврядування є однаковим для всіх адвокатів.
4. Адвокати, адвокатська діяльність яких зупинена, звільняються від сплати щорічних внесків адвокатів на забезпечення реалізації адвокатського самоврядування на період зупинення такого права, крім випадку, передбаченого частиною шостою статті 28 цього Закону, а також зупинення

права на здійснення адвокатської діяльності в якості дисциплінарного стягнення.

5. Щорічні внески адвокатів на фінансування діяльності органів адвокатського самоврядування сплачуються адвокатами не пізніше 1 березня кожного року на рахунок відповідної регіональної палати адвокатів.

Стаття 71. Розподіл коштів між органами адвокатського самоврядування

1. Кошти, отримані від сплати щорічних внесків адвокатів на фінансування діяльності органів адвокатського самоврядування та плати за складання кваліфікаційного іспиту, розподіляються в межах затверджених бюджетів з урахуванням наступного розподілу:

30% надходжень перераховуються відповідною регіональною палатою адвокатів на рахунок Національної асоціації адвокатів України у строки, встановлені Радою адвокатів України, для забезпечення діяльності національних органів адвокатського самоврядування;

70% надходжень залишаються на рахунку відповідної регіональної палати адвокатів для забезпечення діяльності регіональних органів адвокатського самоврядування.

2. З'їзд адвокатів України при затвердженні бюджету адвокатського самоврядування України може встановити інші пропорції розподілу коштів, що сплачуються як щорічні внески адвокатів та плата за складання кваліфікаційного іспиту, між національними та регіональними органами адвокатського самоврядування.

3. Фінансування органів адвокатського самоврядування, розпорядження їх коштами та майном здійснюється відповідно до затвердженого з'їздом адвокатів України бюджету адвокатського самоврядування України та затвердженого конференцією адвокатів регіонів бюджету регіональної палати адвокатів.

4. Проект бюджету адвокатського самоврядування України складає Рада адвокатів України з урахуванням пропозицій національних органів адвокатського самоврядування.

Рада адвокатів регіону складає проект бюджету регіональної палати адвокатів з урахуванням пропозицій регіональних органів адвокатського самоврядування.

Пропозиції щодо бюджету можуть бути відхилені радами з наведенням мотивів відхилення.

5. Бюджет адвокатського самоврядування України ухвалюється з'їздом адвокатів України щорічно.

У бюджеті адвокатського самоврядування України окремо визначаються видатки на:

- 1) забезпечення діяльності Ради адвокатів України;
- 2) забезпечення діяльності Вищої дисциплінарної комісії адвокатури;
- 3) забезпечення діяльності Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури;
- 4) забезпечення діяльності Вищої ревізійної комісії адвокатури;
- 5) інші витрати на забезпечення діяльності Національної асоціації адвокатів України.

6. Бюджет регіональної палати адвокатів ухвалюється конференцією адвокатів регіону щорічно.

У бюджеті регіональної палати адвокатів окремо визначаються видатки на:

- 1) забезпечення діяльності ради адвокатів регіону;
- 2) забезпечення діяльності дисциплінарної комісії адвокатів регіону;
- 3) забезпечення діяльності кваліфікаційної комісії адвокатів регіону;
- 4) забезпечення діяльності ревізійної комісії адвокатів регіону;
- 5) інші витрати на забезпечення діяльності регіональної палати адвокатів.

7. Голова Ради адвокатів України забезпечує розподіл коштів між Радою адвокатів України, Вищою кваліфікаційною комісією адвокатури, Вищою дисциплінарною комісією адвокатури та Вищою ревізійною комісією адвокатури відповідно до затвердженого з'їздом адвокатів України бюджету адвокатського самоврядування України.

8. Голова ради адвокатів регіону забезпечує розподіл коштів між радою адвокатів регіону, кваліфікаційною комісією адвокатів регіону, дисциплінарною комісією адвокатів регіону та ревізійною комісією адвокатів регіону відповідно до затвердженого конференцією адвокатів регіону бюджету регіональної палати адвокатів.

Стаття 72. Фінансова звітність органів адвокатського самоврядування

1. Річна фінансова звітність національних та регіональних органів адвокатського самоврядування, а також висновки Вищої ревізійної комісії адвокатури та ревізійної комісії адвокатів регіону оприлюднюються на веб-сайті Національної асоціації адвокатів України та на сайті відповідної регіональної палати адвокатів не пізніше 1 березня наступного за звітним року.

2. Річна фінансова звітність органу адвокатського самоврядування повинна містити відомості про:

- 1) структуру доходів з їх постатейним відображенням;
- 2) структуру видатків (витрат) з їх постатейним відображенням;
- 3) предмет, мету, сторони, стан виконання кожного укладеного договору на суму більше 25 тисяч гривень або контрагента, із яким протягом звітного року укладено договори на загальну суму більше 25 тисяч гривень;
- 4) кількість найманих працівників із зазначенням їх посад та розміру заробітної плати.

3. Достовірність річної фінансової звітності національних органів адвокатського самоврядування підтверджується незалежним аудитором, який визначається Вищою ревізійною комісією адвокатури.

Розділ X ЗДІЙСНЕННЯ В УКРАЇНІ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ІНОЗЕМНИМ АДВОКАТОМ. ОСОБЛИВОСТІ СТАТУСУ ІНОЗЕМНОГО АДВОКАТА

Стаття 73. Набуття іноземним адвокатом права на здійснення адвокатської діяльності в Україні. Особливості статусу іноземного адвоката

1. Іноземний адвокат може здійснювати адвокатську діяльність на території України з урахуванням особливостей, визначених цим Законом.

2. Іноземний адвокат може надавати правничу допомогу на території України виключно з питань права відповідної іноземної держави та/або міжнародного публічного права.

3. Іноземний адвокат, який має намір здійснювати адвокатську діяльність на території України, звертається до кваліфікаційної комісії адвокатів регіону за місцем свого проживання чи перебування в Україні із заявою про його включення до Єдиного реєстру адвокатів України.

До заяви додаються документи, що підтверджують право такого адвоката на здійснення адвокатської діяльності у відповідній іноземній державі. Порядок звернення та перелік відповідних документів затверджуються Радою адвокатів України.

4. Кваліфікаційна комісія адвокатів регіону розглядає заяву та подані адвокатом документи протягом десяти робочих днів із дня їх надходження та за відсутності підстав, передбачених частиною п'ятою цієї статті, ухвалює рішення про включення такого іноземного адвоката до Єдиного реєстру адвокатів України, про що протягом трьох днів письмово повідомляє іноземного адвоката та відповідну раду адвокатів регіону. Рада адвокатів регіону забезпечує внесення відомостей про такого адвоката до Єдиного реєстру адвокатів України.

5. Підставами для відмови у включенні іноземного адвоката до Єдиного реєстру адвокатів України є:

1) наявність рішення відповідної дисциплінарної комісії адвокатів регіону про виключення такого адвоката з Єдиного реєстру адвокатів України – протягом двох років з дня ухвалення такого рішення;

2) наявність рішення відповідної дисциплінарної комісії адвокатів регіону про припинення права на здійснення адвокатської діяльності як адвоката України – протягом двох років із дня ухвалення такого рішення;

3) неподання документів, передбачених частиною третьою цієї статті, або їх невідповідність установленим вимогам.

6. Рішення про відмову у включенні іноземного адвоката до Єдиного реєстру адвокатів України протягом трьох днів із дня його ухвалення надсилається адвокату та може бути оскаржено протягом тридцяти днів із дня його отримання до апеляційної палати Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури або до суду.

7. При здійсненні іноземним адвокатом адвокатської діяльності на території України він користується професійними правами і гарантіями адвокатської діяльності, а також виконує обов'язки адвоката, що передбачені цим Законом.

8. Іноземний адвокат може здійснювати адвокатську діяльність на території України індивідуально, в організаційно-правових формах адвокатського бюро або адвокатського об'єднання.

Стаття 74. Відповідальність іноземного адвоката

1. У разі вчинення іноземним адвокатом, включеним до Єдиного реєстру адвокатів України, дисциплінарного проступку він несе дисциплінарну відповідальність у порядку, передбаченому цим Законом, з урахуванням особливостей, установлених частиною другою цієї статті.

2. До іноземного адвоката, включеного до Єдиного реєстру адвокатів України, можуть бути застосовані дисциплінарні стягнення виключно у вигляді попередження або виключення з Єдиного реєстру адвокатів України.

3. Про накладення на іноземного адвоката дисциплінарного стягнення дисциплінарна комісія адвокатів регіону повідомляє відповідний орган державної влади або орган адвокатського самоврядування іноземної держави, в якій адвокат набув статус адвоката або право на здійснення адвокатської діяльності.

Стаття 75. Відносини іноземного адвоката з органами адвокатського самоврядування

1. Іноземний адвокат не має права брати участь у роботі органів адвокатського самоврядування.

2. Іноземний адвокат може звертатися до органів адвокатського самоврядування за захистом своїх професійних прав та інтересів, брати

участь у навчально-методичних заходах, що проводяться органами адвокатського самоврядування.

Розділ XI ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, крім положень:

1) пункту 2 частини третьої статті 6, пунктів 2 і 6 частини другої статті 8, статті 16 Закону, які набирають чинності через один рік із дня набрання чинності цим Законом;

2) частини другої статті 9 Закону щодо порядку складення кваліфікаційного іспиту, які набирають чинності з дня затвердження Радою адвокатів України тимчасового положення про кваліфікаційний іспит, але не пізніше ніж через три місяці з дня набрання чинності цим Законом;

3) частини третьої статті 19 Закону щодо виключного права адвокатів на здійснення представництва інтересів фізичних та юридичних осіб у судах першої інстанції, які набирають чинності з 1 січня 2019 року.

2. З дня набрання чинності цим Законом:

1) особи, які набули статус адвоката та право на заняття (здійснення) адвокатською діяльністю до набрання чинності цим Законом, зберігають статус адвоката та право на здійснення адвокатської діяльності, крім тих осіб, стосовно яких ухвалено рішення про припинення права на заняття (здійснення) адвокатською діяльністю;

2) свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю, видані до набрання чинності цим Законом, мають таку ж силу як свідоцтва адвоката України та не потребують заміни;

3) члени Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів, обрані (призначені) з'їздом адвокатів України до набрання чинності цим Законом, здійснюють свої повноваження до закінчення строку таких повноважень, визначеного законодавством на день їх призначення;

4) голови та члени Ради адвокатів України, Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури, Вищої ревізійної комісії адвокатури, обрані на відповідні посади до дня набрання чинності цим Законом, продовжують здійснювати свої повноваження до дня обрання з'їздом адвокатів України голів та членів національних органів адвокатського самоврядування, але не довше дванадцяти місяців з дня набрання чинності цим Законом;

5) голови та члени рад адвокатів регіону, кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури, ревізійних комісій адвокатів регіону

(Автономної Республіки Крим, області, міста Києва, міста Севастополя), обрані на відповідні посади до дня набрання чинності цим Законом, продовжують здійснювати свої повноваження до дня обрання конференціями адвокатів регіону голів та членів відповідних регіональних органів адвокатського самоврядування, але не довше шести місяців з дня набрання чинності цим Законом;

б) дисциплінарна палата кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури, сформована до набрання чинності цим Законом у відповідному регіоні, здійснює функції дисциплінарної комісії адвокатів регіону до дня ухвалення конференцією адвокатів відповідного регіону рішення про створення дисциплінарної комісії адвокатів регіону та затвердження її регламенту, але не довше шести місяців з дня набрання чинності цим Законом;

7) кваліфікаційна палата кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури, сформована до набрання чинності цим Законом у відповідному регіоні, здійснює функції щодо:

вирішення питань про допуск до складення кваліфікаційного іспиту та включення іноземного адвоката до Єдиного реєстру адвокатів України до дня ухвалення конференцією адвокатів відповідного регіону рішення про створення кваліфікаційної комісії адвокатів регіону та затвердження її регламенту, але не довше шести місяців з дня набрання чинності цим Законом;

проведення кваліфікаційних іспитів до дня затвердження Радою адвокатів України тимчасового положення про кваліфікаційний іспит, але не довше трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом;

організації проведення кваліфікаційних іспитів до дня ухвалення конференцією адвокатів відповідного регіону рішення про створення кваліфікаційної комісії адвокатів регіону та затвердження її регламенту, але не довше шести місяців з дня набрання чинності цим Законом;

8) Вища кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури, сформована до набрання чинності цим Законом, здійснює функції щодо:

розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність дисциплінарних комісій адвокатів регіону до дня ухвалення з'їздом адвокатів України рішення про створення Вищої дисциплінарної комісії адвокатури та затвердження регламенту Вищої дисциплінарної комісії адвокатури, але не довше дванадцяти місяців з дня набрання чинності цим Законом;

проведення кваліфікаційних іспитів, ухвалення відповідних рішень про складення особою кваліфікаційного іспиту, розгляду скарг щодо відмови в допуску особи до кваліфікаційного іспиту до дня ухвалення з'їздом адвокатів України рішення про створення Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури та

затвердження регламенту Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури, але не довше дванадцяти місяців з дня набрання чинності цим Законом;

9) рішення, інші акти органів адвокатського самоврядування, що не суперечать цьому Закону, є чинними до ухвалення нових рішень та актів органів адвокатського самоврядування у відповідності із цим Законом.

3. Установити, що протягом чотирьох років з дня набрання чинності цим Законом особи, які виявили намір стати адвокатом, мають вищу юридичну освіту ступеня магістра (або прирівняну до неї), володіють державною мовою та на момент звернення із заявою про допуск до складення кваліфікаційного іспиту мають не менше ніж три роки стажу роботи у галузі права після здобуття вищої юридичної освіти як самозайняті особи або роботи на посадах:

1) юриста, юрисконсульта, головного юрисконсульта, начальника юридичного відділу, іншій аналогічній посаді (посадах) в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, підприємствах, установах та організаціях незалежно від форми власності, робота на яких передбачає надання правничої (правової) допомоги;

2) слідчого, нотаріуса;

3) помічника судді, помічника нотаріуса;

4) педагогічного або науково-педагогічного працівника, який здійснює навчання, виховання та професійну підготовку у вищих навчальних закладах або вищих навчальних закладах післядипломної освіти;

5) наукового працівника, який здійснює наукову діяльність у науковій або науково-дослідній установі,

мають право набути статус адвоката у встановленому цим Законом порядку шляхом складення письмового анонімного тестування без проходження стажування та наявності стажу роботи на посаді помічника адвоката (стажера).

4. Протягом одного року з дня набрання чинності цим Законом особи, які мають однорічний стаж роботи за останні два роки на посаді помічника адвоката та (або) дворічний стаж роботи в галузі права, можуть набути статус адвоката у порядку, передбаченому Законом України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність" (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 27, ст. 282 із наступними змінами), крім вимог щодо порядку проведення кваліфікаційного іспиту, які визначаються цим Законом.

5. Стажування, розпочате до дня набрання чинності положеннями пункту 2 частини третьої статті 6, пунктів 2 і 6 частини другої статті 8, статті 16 цього Закону особами, які отримали свідоцтво про складення кваліфікаційного іспиту, продовжується ними у порядку, передбаченому статтею 10 Закону України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність"

(Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 27, ст. 282 із наступними змінами), до дня завершення стажування.

6. Особи, які до дня набрання чинності положеннями пункту 2 частини третьої статті 6, пунктів 2 і 6 частини другої статті 8, статті 16 цього Закону отримали свідоцтво про складення кваліфікаційного іспиту, не мають однорічного стажу роботи на посаді помічника адвоката та не розпочали стажування, здійснюють стажування у порядку, передбаченому статтею 10 Закону України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність" (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 27, ст. 282 із наступними змінами), до дня завершення стажування.

7. Складення кваліфікаційних іспитів здійснюється у порядку, передбаченому статтею 9 Закону України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність" (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 27, ст. 282 із наступними змінами), до дня затвердження Радою адвокатів України тимчасового положення про кваліфікаційний іспит, але не пізніше трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом.

8. Не пізніше чотирьох місяців з дня набрання чинності цим Законом ради адвокатів регіонів у порядку, передбаченому цим Законом, скликають та проводять конференції адвокатів регіонів.

Відповідна конференція адвокатів регіону:

- 1) затверджує регламент своєї роботи;
- 2) обирає делегатів на з'їзд адвокатів України за квотою один делегат від ста адвокатів, основне робоче місце яких знаходиться у відповідному регіоні, але не менше п'яти делегатів від кожного регіону;
- 3) ухвалює рішення про створення регіональної палати адвокатів та затверджує її статут;
- 4) ухвалює рішення про припинення ради адвокатів регіону як юридичної особи;
- 5) визначає кількість членів ради адвокатів регіону, обирає голову та членів ради адвокатів регіону, затверджує регламент ради адвокатів регіону;
- 6) ухвалює рішення про припинення кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури як юридичної особи;
- 7) ухвалює рішення про створення кваліфікаційної комісії адвокатів регіону та затверджує регламент кваліфікаційної комісії адвокатів регіону;
- 8) визначає кількість членів кваліфікаційної комісії адвокатів регіону, обирає голову та членів кваліфікаційної комісії адвокатів регіону;
- 9) ухвалює рішення про створення дисциплінарної комісії адвокатів регіону та затверджує регламент дисциплінарної комісії адвокатів регіону;

10) визначає кількість членів дисциплінарної комісії адвокатів регіону, обирає голову та членів дисциплінарної комісії адвокатів регіону;

11) затверджує бюджет регіональної палати адвокатів;

12) обирає представника адвокатів регіону до складу Ради адвокатів України, Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури та Вищої дисциплінарної комісії адвокатури.

9. Державна реєстрація регіональних палат адвокатів здійснюється відповідно до Закону України "Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань" з дня ухвалення конференцією адвокатів регіону рішення про затвердження статуту регіональної палати адвокатів, але не пізніше шести місяців з дня набрання чинності цим Законом.

10. Ради адвокатів регіону та кваліфікаційно-дисциплінарні комісії адвокатури припиняються як юридичні особи в результаті реорганізації шляхом приєднання до нової юридичної особи – регіональної палати адвокатів. Регіональна палата адвокатів, створена відповідно до цього Закону, є правонаступником ради адвокатів регіону та кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури, створених до дня набрання чинності цим Законом. Зміни до відомостей, що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, вносяться у порядку, встановленому Законом України "Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань".

11. Не пізніше шести місяців з дня набрання чинності цим Законом Рада адвокатів України скликає та проводить з'їзд адвокатів України у порядку, передбаченому цим Законом, в якому беруть участь делегати, обрані конференціями адвокатів регіону.

З'їзд адвокатів України:

1) затверджує регламент своєї роботи;

2) ухвалює рішення про припинення Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури як юридичної особи;

3) ухвалює рішення про створення Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури та затверджує регламент Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури;

4) обирає голову і двох заступників голови Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури;

5) ухвалює рішення про створення Вищої дисциплінарної комісії адвокатури та затверджує регламент Вищої дисциплінарної комісії адвокатури;

6) обирає голову і двох заступників голови Вищої дисциплінарної комісії адвокатури;

7) обирає голову і двох заступників голови Ради адвокатів України;

8) визначає кількість членів Вищої ревізійної комісії адвокатури, обирає голову та членів Вищої ревізійної комісії адвокатури;

9) встановлює розмір плати за складання кваліфікаційного іспиту;

10) встановлює розмір щорічних внесків адвокатів на фінансування діяльності органів адвокатського самоврядування;

11) затверджує бюджет адвокатського самоврядування України.

12. Вища кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури припиняється як юридична особа в результаті реорганізації шляхом приєднання до Національної асоціації адвокатів України. Національна асоціація адвокатів України, створена до дня набрання чинності цим Законом, є правонаступником Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури, створеної до дня набрання чинності цим Законом. Зміни до відомостей, що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, вносяться у порядку, встановленому Законом України "Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань".

13. З дня ухвалення рішення з'їздом адвокатів України та конференцією адвокатів України про припинення відповідно Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури та кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури у судових спорах щодо оскарження їх рішень, дій та бездіяльності беруть участь Вища дисциплінарна комісія адвокатури, Вища кваліфікаційна комісія адвокатури, дисциплінарна комісія адвокатів регіону або кваліфікаційна комісія адвокатів регіону залежно від того, до компетенції якого з цих органів передані або кому належать функції чи повноваження щодо вирішення питання про відновлення порушених прав, свобод чи інтересів позивача.

14. Рада адвокатів України:

1) не пізніше трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом розробляє та затверджує тимчасове положення про кваліфікаційний іспит відповідно до цього Закону;

2) не пізніше п'яти місяців з дня набрання чинності цим Законом розробляє проект бюджету адвокатського самоврядування України;

3) невідкладно, але не пізніше дев'яти місяців з дня набрання чинності цим Законом, разом із радами адвокатів регіонів здійснює організаційно-технічні заходи щодо внесення відомостей до Єдиного реєстру адвокатів України про осіб, які на день набрання чинності цим Законом мають свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю та відомості про яких не внесені до Єдиного реєстру адвокатів України.

15. Ради адвокатів регіонів:

1) не пізніше трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом розробляють проект бюджету регіональної палати адвокатів;

2) протягом одного місяця з дня ухвалення конференцією адвокатів регіону рішення про затвердження статуту регіональної палати адвокатів забезпечують подання необхідних документів для державної реєстрації регіональних палат адвокатів відповідно до Закону України "Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань";

3) невідкладно, але не пізніше дев'яти місяців з дня набрання чинності цим Законом, вносять відомості до Єдиного реєстру адвокатів України про осіб, які на день набрання чинності цим Законом мають свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю та відомості про яких не внесені до Єдиного реєстру адвокатів України.

16. Міністерству юстиції України, Державній виконавчій службі України, Державній реєстраційній службі України, Державній судовій адміністрації України, Генеральній прокуратурі України, а також іншим держателям (адміністраторам) державних реєстрів та автоматизованих систем:

1) протягом трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом забезпечити внесення змін до положень про державні реєстри та інших нормативно-правових актів з метою реалізації передбаченого цим Законом права адвокатів на ідентифікований доступ до відповідних державних реєстрів та автоматизованих систем;

2) протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом разом із Радою адвокатів України забезпечити надання адвокатам ідентифікованого доступу до державних реєстрів та автоматизованих систем.

Генеральна прокуратура України не пізніше шести місяців з дня набрання чинності цим Законом забезпечує розробку та впровадження технічних можливостей для реалізації адвокатами права на ідентифікований доступ до Єдиного реєстру досудових розслідувань в межах, необхідних для надання правничої допомоги адвокатом своєму клієнту, із одночасним забезпеченням збереження даних таємниці досудового розслідування.

17. Визнати таким, що втратив чинність, Закон України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність" (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 27, ст. 282 із наступними змінами), крім положень статей 6, 8, 9, 10, які застосовуються у випадках, зазначених у пунктах 4–7 цього розділу.

18. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

18.1. У Кодексі України про адміністративні правопорушення (Відомості Верховної Ради УРСР, 1984 р., додаток до № 51, ст.1122):

1) статтю 15 доповнити частиною шостою такого змісту:

"За порушення права адвоката на інформацію відповідно до Закону України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність" особи, зазначені у частинах першій та другій цієї статті, несуть адміністративну відповідальність на загальних підставах незалежно від положень дисциплінарних статутів або спеціальних положень про дисципліну";

2) в абзаці першому частини п'ятої статті 212-3 слова "кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури, її палати або члена" замінити словами "Вищої дисциплінарної комісії адвокатури, Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури, дисциплінарної комісії адвокатів регіону, кваліфікаційної комісії адвокатів регіону, їх голів, заступників та членів";

18.2. У Кримінальному процесуальному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 9–13, ст.88):

1) у частині першій статті 3:

доповнити частину пунктом 7¹ такого змісту:

"7¹) захисник – адвокат, який у порядку, встановленому цим Кодексом, уповноважений здійснювати захист прав, свобод і законних інтересів підозрюваного, обвинуваченого (підсудного), засудженого, виправданого, особи, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру або вирішується питання про їх застосування у кримінальному провадженні, особи, стосовно якої розглядається питання про видачу іноземній державі (екстрадицію), особи, щодо якої застосовуються заходи забезпечення кримінального провадження, та надавати їм професійну правничу допомогу під час кримінального провадження";

у пункті 25 слова "в іноземну державу (екстрадицію)" замінити словами "іноземній державі (екстрадицію), особа, щодо якої застосовуються заходи забезпечення кримінального провадження";

2) частину першу статті 7 доповнити пунктом 15¹ такого змісту:

"15¹) неприпустимість зловживання процесуальними правами";

3) у статті 20:

частину першу викласти в такій редакції:

"1. Підозрюваний, обвинувачений, виправданий, засуджений, особа, стосовно якої розглядається питання про видачу іноземній державі (екстрадицію), особа, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру або вирішується питання про їх застосування у кримінальному провадженні, має право на захист, яке полягає у наданні йому можливості будь-якими не забороненими цим Кодексом засобами, захищати свої права, свободи та інтереси особисто, в тому числі надати усні або письмові пояснення з приводу підозри чи обвинувачення, право збирати і подавати докази, брати особисту участь у кримінальному

провадженні, користуватися правничою допомогою захисника, а також реалізовувати інші процесуальні права, передбачені цим Кодексом";

у частині другій слова "кваліфіковану правову допомогу" замінити словами "професійну правничу допомогу";

доповнити частиною п'ятою такого змісту:

"5. За недопущення чи ненадання своєчасно захисника, а також інше грубе порушення права підозрюваного, обвинуваченого, підсудного на захист слідчий, керівник органу досудового розслідування, прокурор, слідчий суддя або суддя несуть відповідальність, встановлену законом";

4) частину шосту статті 22 доповнити словами "а також запобігає зловживанню учасниками кримінального провадження їх процесуальними правами";

5) доповнити Кодекс статтею 22¹ такого змісту:

"Стаття 22¹. Неприпустимість зловживання процесуальними правами

1. Учасники кримінального провадження повинні добросовісно користуватися процесуальними правами. Зловживання процесуальними правами не допускається.

2. В залежності від обставин справи слідчий суддя, суд може визнати зловживанням процесуальними правами дії, які суперечать засадам кримінального судочинства, зокрема:

1) подання скарги на судові рішення, яке не підлягає оскарженню, є нечинним або дія якого закінчилася, подання клопотання (заяви) для вирішення питання, яке вже вирішено судом, за відсутності інших підстав або нових обставин чи доказів;

2) повторне подання скарги чи клопотання до вирішення судом скарги чи клопотання того самого змісту;

3) заявлення завідомо безпідставного відводу або відводу з підстав, вже розглянутих судом, за відсутності нових обставин чи доказів;

4) неявка захисника у судові засідання без поважних причин, якщо обвинувачений заперечує проти проведення судового розгляду за відсутності захисника;

5) звернення до суду із завідомо безпідставним клопотанням про тимчасовий доступ до речей і документів або накладення арешту на майно.

3. Якщо подання скарги, заяви, клопотання визнається зловживанням процесуальними правами, слідчий суддя, суд з урахуванням обставин справи має право залишити без розгляду або повернути скаргу, заяву, клопотання.

4. Слідчий суддя, суд зобов'язаний вживати заходів для запобігання зловживанню процесуальними правами. У випадку зловживання учасником

кримінального провадження його процесуальними правами, слідчий суддя, суд застосовує до нього заходи впливу, передбачені цим Кодексом";

6) у частині третій статті 42:

доповнити частину новим пунктом 1 такого змісту:

"1) будь-якими не забороненими цим Кодексом засобами захищати свої права, свободи та інтереси від порушень і протиправних посягань".

У зв'язку з цим пункти 1 – 18 вважати відповідно пунктами 2 – 19;

у пункті 12 слово "застосовування" замінити словами "розголошувати відомості, отримані за допомогою";

7) у статті 45:

частину першу викласти в такій редакції:

"1. Захисником є адвокат, який залучений до участі у кримінальному провадженні у порядку, передбаченому статтями 48 – 53 цього Кодексу";

доповнити частиною третьою такого змісту:

"3. Вчинення в будь-якій формі перешкод до здійснення правомірної діяльності захисника або порушення встановлених законом гарантій його діяльності, в тому числі професійної таємниці, тягне кримінальну відповідальність";

8) частини четверту і п'яту статті 46 виключити;

9) у статті 47:

назву статті викласти в такій редакції:

"Стаття 47. Права та обов'язки захисника";

після частини першої доповнити новими частинами такого змісту:

"2. Захисник користується процесуальними правами, передбаченими цим Кодексом, а також правами підозрюваного, обвинуваченого, захист якого він здійснює, крім процесуальних прав, реалізація яких здійснюється безпосередньо підозрюваним, обвинуваченим і не може бути доручена захиснику, з моменту надання документа, передбаченого частиною першою статті 50 цього Кодексу, слідчому, прокурору, слідчому судді, суду.

3. Захисник має право брати участь у проведенні допиту та інших процесуальних діях, що проводяться за участю підозрюваного, обвинуваченого, до першого допиту підозрюваного мати з ним конфіденційне побачення без дозволу слідчого, прокурора, суду, а після першого допиту – такі ж побачення без обмеження кількості та тривалості, залучати до цих дій помічників адвоката. Такі зустрічі можуть відбуватися під візуальним контролем уповноваженої службової особи, але в умовах, що виключають можливість прослуховування чи підслуховування.

Захисник має право без дозволу слідчого, прокурора, суду, іншої уповноваженої службової особи користуватися будь-якими технічними засобами, не забороненими законом, в тому числі під час зустрічей з підозрюваним, обвинуваченим.

Захисник має право безперешкодного доступу до приміщень суду в робочий час та у час проведення судового засідання у справі, в якій бере участь підозрюваний, обвинувачений, а також до приміщень судів, органів прокуратури, поліції, органів внутрішніх справ, інших правоохоронних органів, установ для попереднього ув'язнення та виконання покарань, органів державної влади у будь-який час, якщо в цих приміщеннях перебуває підозрюваний, обвинувачений, засуджений, виправданий".

У зв'язку з цим частини другу – четверту вважати відповідно частинами четвертою – шостою;

перше речення частини четвертої після слова "Захисник" доповнити словами "у разі завчасного і у належний спосіб його повідомлення";

у пункті 2 частини шостої слова "за винятком випадків обов'язкової участі захисника" виключити.

10) третє речення частини першої статті 48 викласти в такій редакції: "Слідчому, прокурору, слідчому судді, суду забороняється надавати рекомендації щодо залучення конкретного захисника";

11) у статті 50:

частину першу викласти в такій редакції:

"1. Повноваження захисника на участь у кримінальному провадженні підтверджуються ордером або дорученням органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної правничої допомоги";

частину другу доповнити абзацом такого змісту:

"Документом, що посвідчує особу захисника, є посвідчення адвоката України";

12) у статті 53:

у частині першій слова "а завчасно повідомлений захисник не може прибути для участі у проведенні процесуальної дії чи забезпечити участь іншого захисника або" та "або прибуття обраного захисника неможливе" виключити;

частину другу викласти в такій редакції:

"2. Залучити захисника до участі в окремій процесуальній дії має право і сам підозрюваний, обвинувачений";

після частини другої доповнити новою частиною такого змісту:

"3. За наявності в обвинуваченого, підозрюваного залученого ним захисника слідчий, прокурор, слідчий суддя чи суд можуть залучити іншого захисника для проведення окремої процесуальної дії лише у випадку, коли завчасно повідомлений захисник, залучений обвинуваченим, підозрюваним, не може прибути для участі у проведенні процесуальної дії протягом двадцяти чотирьох годин, або за наявності письмової згоди обвинуваченого, підозрюваного".

У зв'язку з цим частини третю – п'яту вважати відповідно частинами четвертою – шостою;

13) абзац другий частини четвертої статті 65 після слова "прокурор" доповнити словами "захисник, адвокат як представник потерпілого або юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження";

14) статтю 66 доповнити частиною четвертою такого змісту:

"4. У випадку залучення свідком адвоката для надання йому правничої допомоги під час допиту чи проведення інших процесуальних дій за його участю адвокат має право:

- 1) бути присутнім під час проведення таких дій;
- 2) ставити запитання свідку, що підлягають занесенню до протоколу, для уточнення відповідей свідка;
- 3) робити зауваження щодо порядку проведення процесуальних дій, які підлягають обов'язковому занесенню до протоколу;
- 4) на конфіденційне спілкування із свідком під час допиту;
- 5) ознайомлюватися з протоколом допиту та заявляти клопотання про внесення до нього змін, доповнень і зауважень, а також власноручно робити такі доповнення і зауваження;
- 6) надавати консультації свідку, якщо фактичні обставини у справі можуть бути використані для кримінального переслідування особисто самого свідка або членів його сім'ї чи близьких родичів;
- 7) застосовувати з додержанням вимог цього Кодексу технічні засоби;
- 8) оскаржувати дії слідчого, прокурора в порядку, встановленому цим Кодексом";

15) у частині першій статті 67 слова "За завідомо неправдиві показання слідчому, прокурору" замінити словами "За завідомо неправдиві показання слідчому, прокурору, захиснику, адвокату як представнику потерпілого або юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження";

16) частину третю статті 87 доповнити пунктом 5 такого змісту:

"5) з порушенням прав адвокатів та гарантій адвокатської діяльності, передбачених Законом України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність";

17) у статті 93:

після частини другої доповнити новою частиною такого змісту:

"3. Забороняється збирання доказів шляхом отримання інформації щодо спілкування адвоката, помічника адвоката з його клієнтом. У випадку, якщо таке спілкування було зафіксовано, відповідні записи та їх копії повинні бути негайно знищені, а будь-яке їх використання є незаконним та тягне відповідальність, установлену законом.

Відомості, предмети (речі) та документи, отримані під час здійснення кримінального провадження щодо адвоката, не можуть бути використані як докази обвинувачення його клієнта. Вказані заборони не стосуються знаряддя (засобів) злочину, а також предметів (речей), заборонених до обігу або обіг яких обмежений у відповідності до законодавства України".

У зв'язку з цим частини третю, четверту вважати відповідно частинами четвертою, п'ятою;

частину четверту замінити двома частинами такого змісту:

"4. Сторона захисту, потерпілий, представник юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, здійснює збирання доказів шляхом витребування та отримання від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, службових та фізичних осіб речей, копій документів, відомостей, висновків експертів, висновків ревізій, актів перевірок; ініціювання проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій та інших процесуальних дій, які здатні забезпечити отримання та подання належних і допустимих доказів.

Захисник, адвокат як представник потерпілого або юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, здійснює збирання доказів у будь-який не заборонений законом спосіб, у тому числі шляхом проведення допиту свідків за їх згодою.

Фіксування зазначених процесуальних дій може здійснюватися без будь-якого дозволу за допомогою будь-яких технічних засобів, не заборонених законом.

5. Ініціювання стороною захисту, потерпілим, представником юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, проведення слідчих (розшукових) дій здійснюється шляхом подання слідчому, прокурору відповідних клопотань, які розглядаються в порядку, передбаченому статтею 220 цього Кодексу. Постанова слідчого, прокурора про відмову в задоволенні клопотання про проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій може бути оскаржена слідчому судді".

У зв'язку з цим частину п'яту вважати частиною шостою;

18) частину третю статті 95 доповнити реченням такого змісту: "Свідок може бути допитаний за його згодою захисником, адвокатом як

представником потерпілого або юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження";

19) статтю 104 доповнити частиною сьомою такого змісту:

"7. Копія протоколу про проведення процесуальної дії видається негайно на вимогу сторони кримінального провадження або особи, щодо якої застосовуються заходи забезпечення кримінального провадження, якщо така особа брала участь або мала право взяти участь у відповідній процесуальній дії";

20) частину першу статті 106 після слова "прокурором" доповнити словами "захисником, адвокатом як представником потерпілого або юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження";

21) частину першу статті 161 доповнити пунктом 3 такого змісту:

"3) будь-які інші речі та документи, які містять інформацію, що є адвокатською таємницею відповідно до статті 23 Закону України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність";

22) у пункті 1 частини четвертої статті 216 після слова "суддею" доповнити словом "адвокатом";

23) частину першу статті 220 викласти в такій редакції:

"1. Клопотання сторони захисту, потерпілого, його представника або законного представника, цивільного позивача, представника цивільного позивача, цивільного відповідача, представника цивільного відповідача, представника юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, третьої особи, щодо майна якої вирішується питання про арешт, іншої особи, права чи законні інтереси якої обмежуються під час досудового розслідування, особи, стосовно якої розглядається питання про видачу в іноземну державу (екстрадицію), заявника, свідка та його адвоката про виконання будь-яких процесуальних або слідчих дій слідчий, прокурор зобов'язані розглянути в строк не більше трьох днів з моменту подання і задовольнити їх за наявності відповідних підстав";

24) частину першу статті 221 після першого речення доповнити новим реченням такого змісту: "Відмова у наданні матеріалів для ознайомлення, а також перешкоджання у будь-який інший спосіб доступу до матеріалів для ознайомлення, може бути оскаржена слідчому судді";

25) частину третю статті 223 доповнити абзацом такого змісту:

"Адвокат має право брати участь у будь-яких слідчих (розшукових) діях (крім негласних слідчих (розшукових) дій), у яких бере участь особа, якій він надає професійну правничу допомогу";

26) у статті 224:

частину п'яту викласти в такій редакції:

"5. Під час допиту сторона обвинувачення та сторона захисту мають право застосовувати фотозйомку, аудіо- та/або відеозапис";

доповнити частиною десятою такого змісту:

"10. Захисник, адвокат як представник потерпілого або юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, може провести допит свідка за його згодою у порядку, передбаченому цим Кодексом";

27) у статті 234:

в абзаці першому частини третьої слова "або прокурор" замінити словами "прокурор або захисник";

абзац десятий частини третьої викласти в такій редакції:

"До клопотання також мають бути додані оригінали або копії документів та інших матеріалів, якими прокурор, слідчий або захисник обґрунтовує доводи клопотання. Прокурор, слідчий додає до клопотання також витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань щодо кримінального провадження, в рамках якого подається клопотання";

частину четверту доповнити реченням такого змісту: "Розгляд клопотання захисника про обшук здійснюється за його участю";

в абзаці першому частини п'ятої після слів "прокурор, слідчий" доповнити словами "або захисник".

28) у статті 235:

у частині першій після слів "прокурора, слідчого" доповнити словом "захисника";

у частині другій пункт 2 після слова "слідчого" доповнити словами "або захисника";

доповнити частиною четвертою такого змісту:

"4. У випадку надання дозволу на проведення обшуку за клопотанням захисника слідчий суддя доручає забезпечення його проведення слідчому або прокурору за місцем проведення цих дій";

29) у статті 236:

частину першу після другого речення доповнити новим реченням такого змісту: "У випадку надання дозволу на проведення обшуку за клопотанням захисника обшук здійснюється за його участі";

доповнити частиною одинадцятою такого змісту:

"11. У випадку проведення обшуку чи інших слідчих (розшукових) дій у житлі чи іншому володінні особи, яка не є стороною або учасником кримінального провадження, адвокат, який представляє права та законні інтереси такої особи, користується такими самими правами, які надані цим Кодексом підозрюваному, обвинуваченому";

30) доповнити Кодекс статтею 237¹ такого змісту:

"Стаття 237¹. Особливості проведення обшуку та огляду житла чи іншого володіння адвоката

1. Проведення обшуку та огляду житла, іншого володіння адвоката, приміщень, де він здійснює адвокатську діяльність, здійснюється згідно з правилами цього Кодексу, передбаченими для обшуку та огляду житла чи іншого володіння особи, з особливостями, встановленими цією статтею.

2. Під час проведення обшуку чи огляду житла, іншого володіння адвоката, приміщень, де він здійснює адвокатську діяльність, має право бути присутнім представник ради адвокатів відповідного регіону, в якому знаходяться відповідні приміщення (володіння). Представник ради адвокатів регіону діє з метою забезпечення дотримання прав адвоката та гарантій адвокатської діяльності, в тому числі збереження адвокатської таємниці.

3. Слідчий, який буде проводити відповідну слідчу (розшукову) дію, запрошує представника ради адвокатів регіону не пізніше ніж за три години до її проведення.

Проведення зазначених слідчих (розшукових) дій без завчасного запрошення представника ради адвокатів регіону заборонено, а докази, отримані в результаті проведення таких дій, є недопустимими.

Відсутність представника ради адвокатів регіону за місцем проведення слідчої дії за умови його запрошення відповідно до вимог цієї статті не перешкоджає проведенню відповідної слідчої (розшукової) дії.

4. Представник ради адвокатів регіону, запрошений слідчим для участі у відповідній слідчій (розшуковій) дії, має право:

1) ознайомлюватися з ухвалою слідчого судді про дозвіл на обшук житла чи іншого володіння особи;

2) фіксувати за допомогою технічних засобів проведення слідчої (розшукової) дії;

3) заявляти про порушення порядку проведення відповідної слідчої (розшукової) дії, недопустимість огляду та вилучення речей, інформації та документів, які містять адвокатську таємницю;

4) оскаржувати слідчому судді дії та рішення слідчого, прокурора про вилучення під час обшуку речей та/або документів у адвоката.

5. Заяви та заперечення представника ради адвокатів регіону під час проведення обшуку чи огляду підлягають обов'язковому внесенню до протоколу проведення відповідної слідчої (розшукової) дії.

6. У випадку задоволення скарги щодо незаконного вилучення речей або документів такі речі та документи негайно повертаються адвокату або передаються представнику ради адвокатів регіону для повернення адвокату, а копії незаконно вилучених документів підлягають негайному знищенню.

7. Якщо адвокат або представник ради адвокатів регіону під час проведення обшуку чи огляду житла, іншого володіння адвоката, приміщень, де він здійснює адвокатську діяльність, заявляє, що певні речі та/або документи містять адвокатську таємницю та заперечує проти їх огляду та вилучення, такі речі та/або документи не підлягають огляду та вилученню слідчим.

Якщо у слідчого, який проводить відповідну слідчу (розшукову) дію, є сумніви, що вказані речі та/або документи містять адвокатську таємницю, такі речі та/або документи упаковуються і опечатуються адвокатом або представником ради адвокатів регіону способом, що унеможлиблює доступ особи, яка проводить слідчу (розшукову) дію, до таких речей та документів.

Опечатані речі та документи засвідчуються підписами осіб, які брали участь у проведенні відповідної слідчої (розшукової) дії.

8. Слідчий, який проводив відповідну слідчу (розшукову) дію, протягом 24 годин з моменту опечатування речей та/або документів передає їх в опечатаному вигляді слідчому судді разом з клопотанням про надання дозволу на огляд та/або вилучення опечатаних речей та документів.

9. Слідчий суддя протягом трьох днів розглядає клопотання за участю слідчого, який подав клопотання, адвоката та/або представника ради адвокатів регіону, який заявив, що опечатані речі та/або документи містять адвокатську таємницю. Неприбуття за судовим викликом вказаних осіб без поважних причин або неповідомлення ними про причини неприбуття не є перешкодою для розгляду клопотання.

10. За результатами розгляду клопотання слідчий суддя постановляє ухвалу про надання дозволу або про відмову у наданні дозволу на огляд та/або вилучення опечатаних речей та документів. У разі відмови у наданні дозволу на огляд та вилучення опечатаних речей та документів, вказані речі та документи негайно повертаються адвокату.

11. У разі постановлення ухвали про надання дозволу на вилучення опечатаних речей та/або документів опис вилучених речей та/або документів, а також копії документів надаються адвокату на його вимогу згідно з правилами, передбаченими цим Кодексом";

31) у частині першій статті 290 слова "та надання доступу до матеріалів досудового розслідування" замінити словами "про надання доступу до матеріалів досудового розслідування і до усіх відомостей з Єдиного реєстру досудових розслідувань, які стосуються цього кримінального провадження";

32) у частині першій статті 303:

пункт 1 після слів "володільцем тимчасово вилученого майна" доповнити словами "або його представником, особою, щодо якої застосовуються заходи забезпечення кримінального провадження";

доповнити частину пунктами 7¹, 11 – 14 такого змісту:

"7¹) бездіяльність слідчого, прокурора у проведенні слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій – учасником кримінального провадження, який заявляв клопотання, його представником, законним представником чи захисником";

"11) рішення слідчого, прокурора про відмову у задоволенні клопотання про надання матеріалів досудового розслідування для ознайомлення – стороною захисту, потерпілим, представником юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження;

12) бездіяльність слідчого у наданні матеріалів досудового розслідування для ознайомлення – стороною захисту, потерпілим, представником юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження;

13) рішення та дії слідчого про вилучення речей або документів під час проведення обшуку житла чи іншого володіння адвоката, приміщень, де він здійснює адвокатську діяльність, – адвокатом, у якого вилучені речі або документи, його представником, представником ради адвокатів регіону;

14) дії слідчого, прокурора, спрямовані на отримання показань свідка шляхом насильства, погроз чи іншого незаконного впливу або вчинені з порушенням процесуальних прав свідка або адвоката, який надає правничу допомогу свідку, – свідком або адвокатом, який надає правничу допомогу свідку";

після пункту 14 доповнити новим абзацом такого змісту:

"Рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора, передбачені пунктами 5 та 6 цієї частини, можуть бути оскаржені як під час досудового розслідування, так і під час підготовчого судового засідання";

33) частину першу статті 317 доповнити абзацом такого змісту:

"Документи, які надаються суду сторонами під час підготовчого судового засідання, зокрема подаються стороною захисту разом зі скаргами на рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора, підлягають дослідженню судом у цьому засіданні й набувають статусу матеріалів кримінального провадження";

34) доповнити Кодекс статтею 372¹ такого змісту:

"Стаття 372¹. Окрема ухвала суду

1. Суд може залежно від обставин справи постановити окрему ухвалу у випадку зловживання процесуальними правами, порушення процесуальних обов'язків, неналежного виконання професійних обов'язків або іншого порушення законодавства адвокатом, прокурором, слідчим або іншим учасником кримінального провадження.

2. В окремій ухвалі суд має зазначити закон чи інший нормативно-правовий акт (у тому числі його статтю, пункт тощо), вимоги яких порушено, і в чому саме полягає порушення.

3. Окрема ухвала щодо прокурора, слідчого або адвоката надсилається органу, до повноважень якого належить притягнення до дисциплінарної відповідальності прокурора, слідчого або адвоката відповідно.

4. З метою забезпечення виконання вказівок, що містяться в окремій ухвалі, суд встановлює у ній строк для надання відповіді залежно від змісту вказівок та терміну, необхідного для їх виконання.

5. Окрему ухвалу може бути постановлено слідчим суддею, судом першої, апеляційної чи касаційної інстанції.

6. Окрема ухвала може бути оскаржена особами, яких вона стосується, в апеляційному порядку до суду вищої інстанції. Окрема ухвала Верховного Суду є остаточною і оскарженню не підлягає.

7. Окрема ухвала стосовно порушення законодавства, яке містить ознаки кримінального правопорушення, надсилається прокурору або органу досудового розслідування, які повинні надати суду відповідь про вжиті ними заходи у визначений в окремій ухвалі строк. За відповідним клопотанням прокурора або органу досудового розслідування вказаний строк може бути продовжено";

35) пункт 1 частини третьої та пункт 1 частини четвертої статті 394 після слів "законним представником" доповнити словами "іншою особою, якщо вирок стосується її прав, свобод та інтересів";

36) у статті 481:

у абзаці першому частини першої слова "Письмове повідомлення" замінити словом "Повідомлення";

доповнити частиною другою такого змісту:

"2. Особам, визначеним у частині першій цієї статті, підозра вручається Генеральним прокурором (виконувачем обов'язків Генерального прокурора), його заступником, керівником регіональної прокуратури в межах його повноважень або за їх дорученням слідчим, прокурором у порядку, визначеному частинами першою та другою статті 278 цього Кодексу";

37) статтю 482 доповнити частиною п'ятою такого змісту:

"5. Особливості порядку притягнення адвоката до відповідальності, проведення стосовно нього оперативно-розшукових заходів, слідчих (розшукових) дій, в тому числі негласних слідчих (розшукових) дій, а також процесуальних дій визначаються Законом України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність" та цим Кодексом";

38) у статті 483:

у пункті 1 частини першої слова "відповідні органи адвокатського самоврядування" замінити словами "відповідна рада адвокатів регіону";

доповнити частинами другою та третьою такого змісту:

"2. Орган або посадові особи, які затримали адвоката, застосували до нього запобіжний захід, зобов'язані протягом однієї години з моменту вчинення зазначених дій повідомити відповідну раду адвокатів регіону за місцем їх вчинення у спосіб, що має належне підтвердження отримання такого повідомлення.

3. Для проведення обшуку чи огляду житла, іншого володіння адвоката, приміщень, де він здійснює адвокатську діяльність, слідчий, який буде проводити відповідну слідчу (розшукову) дію, зобов'язаний завчасно, але не пізніше ніж за три години до проведення відповідної слідчої (розшукової) дії, повідомити раду адвокатів регіону за місцем проведення такої слідчої (розшукової) дії та запропонувати раді адвокатів регіону направити її представника для участі у слідчій (розшуковій) дії. Таке повідомлення не має містити інформації, розкриття якої може перешкодити належному проведенню слідчої (розшукової) дії";

39) у тексті Кодексу слова "правова допомога" у всіх відмінках замінити словами "професійна правнича допомога" у відповідному відмінку.

**Голова
Верховної Ради України**